

ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТИ

Уни рўйхатга олиш ишлари қай аҳволда?
...2006 йилнинг ўтган даври-
да 577 та қонунбузилишга
йўл қўйилган...

ТЎЙДИММИ ЁКИ ТЎЙДИКМИ?

«Удабурон» раис ҳужжат-
ларни сохталаштириш йўли
билан 176 млн. сўмлик
жамият мулкни таон-
торож қилган...

ЗУЛМАТНИ КИМ ПАРЧАЛАЙДИ?

Эркин нафас ололмаёт-
ган мударра кўнгил тубида-
ги режасини тилига кўчир-
ди: Соҳидани ҳам, болача-
рини ҳам йўқ қиламан...

«БИЛИС» ТЎФОНИ ҚУРБОНЛАРИ

Бир сутка мобайнида
177 киши ҳалок бўлди, 138
киши бедаран йўқолди,
113 мингта ўй вайронага
айланди...

Mustaqillik huquq demakdir

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

2006-yil 19-iyul, № 29 (448)

Муносабат

М.УСМОНОВ,
Қўқон шаҳар ҳокими, сенатор

Инсон ҳаёти – олий қадрият

Мамлакатимизнинг ҳуқуқий доктринаси умумэтироф этилган, миллий қадриятларимиз, менталитетимизга уйғунлашган, демократик тамойилларга асосланган.

Ўзбекистон Конституциясида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг устуворлиги, шаъни ва қадр-қиммати олий қадрият эканлиги, фуқароларнинг суд орқали ҳимояланишига бўлган ҳуқуқлари, одил судлов тамойиллари, судларнинг мустақиллиги ва фақат қонунга бўйсунуши, айбисизлик презумпцияси каби қатор фундаментал, умумэтироф этилган ҳалқаро ҳуқуқ нормалари ўз аксини топган.

Ўзбекистон Президентини Ислам Каримовнинг 2005 йил 28 январ куни бўлган парламент палаталарининг қўшма мажлисидаги «Бизнинг бош мақсадимиз – жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир» номли маърузасида суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислохотларнинг асосий вазифалари белгилаб берилди.

Булар мустақиллик йилларида тўпланган таҳрибани таҳлил этиш ва умумлаштириш, халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган принциплари ва нормалари асосида суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш ва янада либераллаштириш орқали судларнинг ҳақиқий мустақиллиги ва эркинлигини, инсоннинг яшаш ҳуқуқини ва бошқа конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ҳуқуқий асосларни такомиллаштириш ва аниқ чора-тадбирларни белгилашдан иборат.

Ўзбекистон Президентининг 2005 йил 10 мартдаги «Жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни ислоҳ қилиш ҳамда модернизациялаш мақсад ва вазифаларини амалга ошириш дастури тўғрисида»ги қарори билан суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш ва янада эркинлаштиришга қаратилган ислохотларнинг устувор йўналишларини амалга ошириш концепцияси ва иш гуруҳи тасдиқланди.

Мазкур концепцияда белгилаб берилган устувор йўналишларни ҳаётга татбиқ этиш борасида ҳозирги кунга қадар мамлакатимиз Президентининг еттига фармони, учта қарори ва учта фармойиши қабул қилинди.

Булардан биринчиси 2005 йил 1 августдаги «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги фармон бўлиб, унда ўлим жазосининг жиноий жазо тури сифатида бекор қилиниши ва унинг ўрнига умрбод ёки узоқ муддатли озодлиқдан маҳрум қилиш жазоси киритилиши назарда тутилган.

Умуман олганда, дунёда ўлим жазоси ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш гоёяси ўзаро тўғри келмайдиган тушунчалардир. Ўлим жазоси бекор қилинишининг яна бир муҳим жиҳати шундаки, бу билан суднинг тузатиб бўлмайдиган ҳукмлар чиқариш амалиётининг олди олинади.

Айни пайтда Жиноят кодексида содир этилган жиноятнинг оғирлигидан қатъи назар, вояга етмаганлар, аёллар ва олтимаш ёшдан ошган шахслар ушбу жазога маҳкум этиш таъқиқланган. Бошқача айтганда, давлатимизнинг бу борадаги сиёсати ўлим жазосини қўллашга оид ҳақон тенденцияларига тўла мос келади.

Ҳозиргача Ўзбекистон БМТнинг инсон ҳуқуқларига доир олтинта асосий шартномасини ратификация қилди. Халқаро мажбуриятлар доирасида умумэтироф этилган демократик нормаларни қарор топтиришга қаратилган чора-тадбирлар босқичма-босқич амалга ошириляётир.

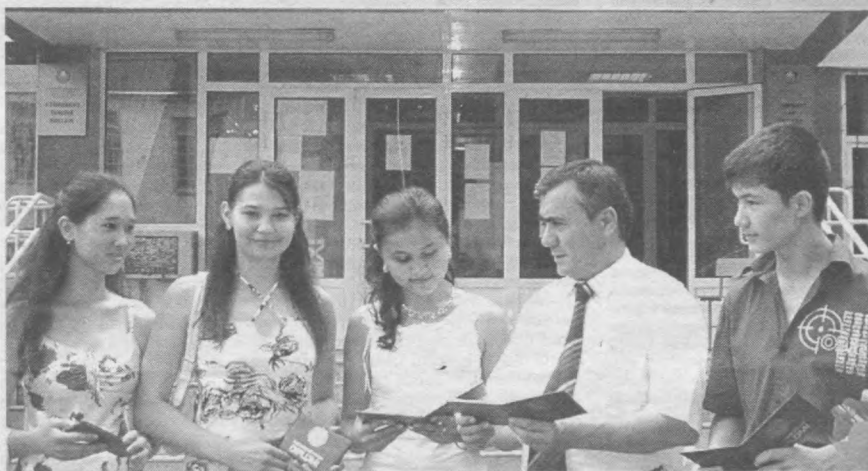
Миллий қонунчилик нормалари халқаро шартномаларнинг асосий қоидалари билан мувофиқлаштирилимоқда.

Яна «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги фармонга тўхталадиган бўлсак, унда гап айрим мамлакатларда бўлгани каби ўлим жазосига мораторий қўллаш, яъни маҳкум йиллар давомида ушбу жазо қачон икром этилишини кутиб ётиши тўғрисида эмас, балки уни бутунлай бекор қилиш ҳақида бормоқда. Ушбу фармонни, биринчидан, мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги муҳим тарихий воқеа; иккинчидан, суд-ҳуқуқ ислохотларининг узвий таркибий қисми ва муҳим босқичи; учинчидан, Ўзбекистонда шакллантирилаётган адолатли ва инсонпарвар фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш деб баҳолаш мумкин.

Фармонда таъкидланганидек, аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб бориш фуқароларнинг ҳуқуқий маданияти ҳамда онгини кўтаришга, ҳуқуқий савдхонлигини оширишга қаратилгандир. Умуман, Ўзбекистонда аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Бунга мисол сифатида 1997 йили парламентимиз қабул қилган «Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастури»ни кўрсатиш мумкин. Чунки демократик ҳуқуқий давлатни юқори ҳуқуқий маданиятли, юридик саводдон фуқаросиз тасаввур этиб бўлмайди.

(Давоми 3-бетда).

2-TOSHKENT YURIDIK KOLLEJ

Бугун катта ҳаёт бўласида турган битирувчиларнинг орзулари уммонча. Улар орасида олий ўқув юртига киришни кўнглига тугиб қўймаган йигит-қиз бўлмаса керак. Ҳаёт давом этади. Илм масканлари яна билимга чанқоқ талабаларни бағрига олиш тараддудида. 2-Тошкент юридик коллежининг бу йилги битирувчилари ҳам олган билимлари билан мамлакатимизда ҳуқуқий жамият қуришга ҳисса қўшадилар деган умидда уларга омад талаб қоламиз.

Таҳлил

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг 10 февралдаги «2005 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2006 йилда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишлари тўғрисида»ги қарори иқтисодиётда макроеқтисодий муносаббатларни таъминлаш, ишлаб чиқариш, соҳа ва тармоқларни жадал ривожлантириш орқали аҳолининг даромадларини кўпайтиришни кўзда тутгани.

сўм ўрнига 65.232.100.000 сўмга бажарилди.

Маблағларни банкка жалб қилиш мақсадида 21.000.000 сўмлик депозит сертификатлари муомалага чиқарилиши боис банк ҳазинасига нақд пул тушуми 1 июлгача 165.400.000.000 сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 178,6 фоиз ошшига эришилди.

Бироқ, Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 5 августдаги «Пул маблағларининг банкдан ташқари муомала-

мехнат бўлимига 11.424 нафар фуқаро иш сўраб мурожаат қилган. Аҳолини ишга жойлаштириш мақсадида ўтказилган 39 та меҳнат ярмаркасида 1928 киши ишга жойлаштирилган. 1338 нафари ишсиз деб эътироф этилиб, уларга 36.056.000 сўм нафақа тўланган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир

ИНСОН МАНФААТЛАРИ ҚОНУН ҲИМОЯСИДА

Бухоро вилоят прокуратураси органлари ушбу қарор талабларидан келиб чиқиб, ҳужалик юритувчи субъектлар ҳамда фуқароларнинг газ ва электр тармоқларига ноқонуний уланishiларнинг олдини олиш борасида, шунингдек, миқозларнинг банкдаги ҳисоб-рақамларидан маблағларини ўз вақтида олишда ҳуқуқларига риоя қилиниши устидан мутасадди идоралар билан ҳамкорликда тегишли тадбирларни амалга ошириб келмоқда.

Бундан асосий эътибор жойларда санъатчи ривожлантиришнинг аҳоли, кичик ва ўрта корхоналар ташкил этиш бўйича ишлаб чиқилган дастурлар икросига қаратилди.

2006 йилнинг 6 ойи мобайнида вилоятда маҳаллий бюджетнинг даромадлар қисми 59.368.800.000 сўм ўрнига 60.519.300.000 сўмга, харажатлар қисми эса 64.401.300.000

сони янада қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарор икроси юзасидан ҳамкорликда олиб борилган тадбирларга қарамадан жойларда айрим қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган. Масалан, Бухоро туманидаги «Нарғиз Мирзо» хусусий корхонаси раҳбари И.Сафаров 2006 йил апрел ойида чакана савдо ҳуқуқини берувчи рўхсатнома ва тургун савдо шаҳобчаси мавжуд бўлмаса-да, 27.000.000 сўмлик маҳсулот сотиб олиб, тулган пулни банкка топшириб, савдо қоидаларини бузган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош божқармаси ва унинг шахар, туман бўлиmlарида аҳоли бандлигига оид қонунлар икроси юзасидан текшириш ўтказиб борилмоқда.

Вилоятда 1 июлгача 21.232 та янги иш ўрни барпо этилган. Шу даврда

қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарор юзасидан ўтказилган текширишларда 1 июнгача вилоятдаги корхона, ташкилот ва муассасаларнинг иш ҳақидан қарзи 2.313.300.000 сўм эканлиги аниқланди. Мазкур қарзнинг асосий қисми «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси зиммасига тушмоқда. Компания ишчиларидан 2.184.800.000 сўм қарз. Қарзнинг 75.600.000 сўми эса «Ўзбекэнерго» тизимидаги корхоналар ҳиссасига тўғри келяпти. Уларда иш ҳақини муайянлаштириш мазкур компаниялар томонидан марказлаштирилган тартибда амалга оширилиб, ўз вақтида маблағ ажратилмаганлиги сабабли қарз келиб чиққан. Аммо ишчилар меҳнатига ўз вақтида ҳақ ололмаётган экан, ҳеч қандай бахона тош босмайди.

(Давоми 4-бетда).

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
БОШ ПРОКУРАТУРАСИ
ХУЗУРИДАГИ СОЛИК,
ВАЛЮТАГА ОИД ЖИНОЯТЛАРГА
ВА ЖИНОЙИ ФАОЛИЯТЛАР
ОЛИНГАН ДАРОМАДЛАРНИ
ЛЕГАЛЛАШТИРИШГА ҚАРШИ
КУРАШИШ**

ДЕПАРТАМЕНТИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Андижон шаҳридаги «Арк турк текстиль» МЧЖ раҳбари М.Рўзметова ва бош ҳисобчи Е.Тулакова олинмаган махсулотлар ва бажарилмаган ишлар учун ҳисоб рақамларида жами 151,2 млн. сўмни туширишди, шундан 97,2 млн. сўмни солиқиди, 3,2 млн. сўмни қишлоқ ҳўжалик махсулотлари учун қўриб, нақдлаштирилганликлар аниқланди. Текширувда фуқаролар М.Рўзметова, Е.Тулакова ва М.Бобораҳимовлар амалга оширган ноқонуний ишлари учун Андижон шаҳар судининг ҳукмига асосан 4 йил муддатга савдо ва воситачилик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум қилинган бўлишларига қарамасдан 8 та МЧЖлар ташкил этиб, ушбу жамиятлар орқали амалга оширган фаолияти юзасидан давлат бюджетига тўланиши лозим бўлган жами 445,3 млн. сўмлик солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўламаганликларини маълум бўлди.

Касби туманидаги «Файзулло Исомов» КТХСҚга қарашли 4-сонли АБКШ-да ўтказилган текширувда қорхона раҳбари И.Исомов 2005-2006 йиллар давомида ёқилиш сотишдан тушган 21,2 млн. сўм савдо пулларини НКМДдан ўтказмасдан банкка топширилганлиги аниқланди.

Бухоро вилояти «Насос станциялари энергетика ва алоқа» бошқармасига қарашли Олот туманидаги автосарой 1-тоифали муҳандиси Д.Бекниёзов носоз ҳолда бўлган Газ-52 русумли автомашина ҳисобига ҳўжатларни сохталаштириш йўли билан 1,1 млн. сўмлик 2782 литр бензинни чиқим қилиб, талон-торож қилганлиги аниқланди.

Қорақалпоғистон Республикасидаги «Қишлоқхўжалик» бирлашмасининг Беруний туман филиали омбор мудирлари А.Алланазаров ва Б.Қўтимуратовлар моддий жавобгарлигида бўлган 15,4 млн. сўмлик 50 тонна карбонид ва 25 тонна аммиакли селитра минерал ўғитларини ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилганликларини аниқланди.

Андижон шаҳрида фуқаро Ф.Хурбаев «Азизам Элит сервис», «Олмас ҳамкор» ва «Индирин интеграл плюс» МЧЖларини ташкил қилиб, мазкур МЧЖларнинг ҳисоб рақамларига махсулот олиш учун келиб тушган 1 млрд. сўм эвазига махсулот жўнатмасдан, 80-85 фоиз ҳисобидан пулларни ноқонуний нақдлаштириб берганлиги аниқланди.

Бухоро шаҳрида яшовчи Д.Юнусов ўз уйда спиртли ичимликлар ишлаб чиқариш ва сотиш билан шуғулланиб келаётганлиги аниқланди. Ундан 902.600 сўмлик анжомлар диллий ашё сифатида олинди.

Ҳатто туманидаги «Саховат» фермер ҳўжалиги раҳбари И.Далиев фермер ҳўжалиги туман ҳўкманининг қарорига асосан тўғатилган бўлса-да, ҳўжаликнинг муҳр ва штампини ИИБга топширмадан, улардан фойдаланиб келганлиги маълум бўлди. Жумладан, у «Навоийзот» ОАЖга қарашли «Нейтрон» ИЧФС билан шартнома тузиб, 39,9 млн. сўмлик санатор молларни олганлиги ва эвазига бартер асосида 24,4 млн. сўмлик махсулотлар етказиб бериб, қолган 15 млн. 495,5 минг сўмлик махсулотларнинг пулини тўламай келаётганлиги аниқланди. Шунингдек, у бу фаолияти юзасидан ДСНга ҳисоботлар тақдим қилмасдан бюджетга тўланиши лозим бўлган 1,5 млн. сўмлик мажбурий тўловларни тўламаган.

Юқоридаги барча ҳолатлар юзасидан ЖҚнинг тегишли моддалари билан жиноят иш кузатилади.

Оила боқиш, рўзгорни тебратиш мақсадида ҳар ким қўлидан келган иш билан шуғулланиб, пул топишга ҳаракат қилади. Айниқса, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида қўпчилик савдо-сотиқ, тижорат ишлари билан шуғулланишмоқда. Аммо, уларнинг айримлари қонуний фаолият олиб бормай, тегишли идоралардан рўйхатдан ўтмасдан, савдо-сотиқ қилишмоқда. Охир-оқибат эса...

Хоразм вилояти Гурлан туманида яшовчи, 1981 йилда туғилган Алишер Ҳўзобоев ҳам бозорда ҳеч қандай ҳўжжасиз ош тузини олиб-сотиш билан шуғулланар, шунинг орқасидан касалманд ота-онасини, оиласини боқарди. Аммо унинг бу ноқонуний савдоси белгиланган тартибда рўйхатдан ўтиб, савдо қилаётганларидан ҳам қимматга тушди.

Шу йилнинг 4 май кунини туман бозорида савдо қилаётган Алишернинг ёнига нотаниш кимса келиб, ош тузининг нархини сўраб кетди.

Орадан уч кун ўтгандан кейин ҳалиги шахс бозордан қайтаётган Алишернинг олдида чиқиб, ўзини «туман департаментида» ишлаётган, деб таништиради ва унинг устидан шикоят тушганлигини, агарда 100 минг сўм пул топиб бермаса, уни жиноий жавобгарликка тортиб, қаматиб юбориш билан қўриқтиради. Бу гаплардан қўриқиб кетган Алишер унга олиёвий аҳолини тушунириб, яланиб ёлворади. Унинг «ар-

зини тинглаган» бу кимса 40 мингдан воз кечиб, 60 минг сўм пул берса ҳам бўлишини айтади.

Аммо Алишер 60 мингнинг ҳам топиб беролмади. Унинг қўзига қўримасдан қочиб юрди.

21 май кунини эса Мақсуд исмли

доғар-у тижоратчиларини қўриқтиб, пулларини шилиб юрган бу кимса аслида ҳеч қандай ишламайдиган, 1963 йилда туғилган, янгибозорлик Мақсуд Ҳўзобоев экан.

М.Ҳўзобоев қўлимилари учун тегишли жазосини олди. Аммо унинг бу ишлари, фирибгарлиги ким йўл очган, ким имконият яратган?!

Агарда Алишер ва унга ўхшаганлар савдо-сотиқ, тижорат ишларини қонуний равишда олиб бораётганларида эди улар қўриган ҳар бир нотаниш кимсадан қўриқиб, қочиб юрмаган, Мақсуд ва унга ўхшаган фирибгарлар эса бундай вазиятдан унумли фойдаланиб, уларни ҳў туширмаган бўларди.

Равшан ФОЗИЛОВ,
Хоразм вилоят прокуратураси катта терговчиси

Таъмагир фририбгар

бу шахс яна унинг қаршисида пайғо бўлиб, 60 мингнинг талаб қилади ва Алишернинг ёнида бўлган 5 минг сўм пулни олиб, қолган 55 минг сўм пулни соат ўн биргача Гурлан туман марказий шифохонасининг олдида олиб боришни таяинлайди. Алишер Мақсуднинг таъқибидан қўтила олмагач, тегишли идораларга мурожаат қилишга мажбур бўлди. Ва ниҳоят...

Нуфузли идоралар номидан сав-

Пора дилни қилди яра

Исон зоти борки яхши яшасам дейди. Баъзилар яхши яшаш илминини тиним билмай ишлади, эрта-ю кеч тер тўкиб, меҳнат қилади. Бундайларнинг оиласида қўп-барака, уйкусида эса оқсоқиллик бўлади. Яна бир тоифадаги одамлар борки, уларнинг на уйкусида, на оиласида хотиржамлик бўлади. Кимдир дарвозасини тақиллатиб келса ҳам уларнинг юраги шув этади. «Номард сотиб қўймадикин?» деган ўйга боради. Бундай кимсалар бировлар ҳисобига кун қўрувчи порахўрлардир.

Оққўрғонлик Абдумалик Аҳмедов ҳам дарвозасининг тақиллашидан юрак олди-гарзлардан. У туман ҳўкмиларига қарашли ер тузиш ва қўчмас мулк кадастри бўлимига инспектор бўлиб ишга ўтган, таъмагирликни касб қилиб олди. Иш юзасидан ёрдам сўраб келганларга «Сиздан угина, биздан бугина» деб бир гапни қўп тақорлайдиган бўлди.

Одатдаги иш қўнларининг бирида унинг хонасига туманининг Х.Олимжон ширкат ҳўжалигида яшовчи Дилором Миролимова мурожаат қилиб келиб қолди:

— Абдумалик ака, ҳўкмнинг қарори билан чойхона учун ер олгандик. Чойхонани қуриб битказдик, чойхонамизни давлат кадастр рўйхатидан ўтказиб, ҳўжатларини расмийлаштириб берсангиз.

— Хаммасини қонуний қилиб бераман. Фақат хизмат хақи 350 минг бўлади, — Абдумалик далгалига ўтиб қўйқолди.

— Акажон, сал туширишни иложи йўқми? Бунча пулни топиб беролмайман, — деди Дилором.

— Имконият қанчага тортади?

— 250 минг. Бу пулни ҳам таниш билишлардан қарзга олам.

— Майли, сиз учун бўлади, — деди Абдумалик Аҳмедов сирли жиймайиб. — Қўл телефонингизнинг рақамини ташлаб кетинг. Ҳўкмнинг қарорини ҳам олиб келиш ёдин-

гиздан чиқмасин.

Орадан бир ҳафта ўтмай Дилором Миролимовнинг қўл телефони жиринглади. Бу Абдумалик эди.

— Хаммаси тайёр. Келишилган «нарс»ни олиб келинг.

Дилором Миролимова келишилган вақтда инспектор Абдумалик Аҳмедовнинг хонасига кириб борди.

— Ҳўкмнинг қарорини топа олмадим. Лекин ваъда бўйича 250 минг сўмни олиб келдим.

— Жуда яхши иш бўлибди-да. Хамма ишни хамирдан қўл суғургандек қиламиз, — Абдумалик шундай деганича бели болганган пулларни ҳафсала билан санай бошлади. Шу пайт хонага прокуратура ва МХХ ходимлари кириб келиб, порахўрнинг жиноят устида қўлга туширишди.

Яқинда унинг иши судда қўриб чиқилди. Порахўр ўз қилмишига яраша жазосини олди. Ўқиган бўлсангиз муборак ҳадислардан бирида шундай сўзлар бор: «Яхшиликка қўчма берган киши яхши насиба олгусидир, ёмонликка қўчма берган киши ёмон насиба олгусидир!». Зеро, шундай. Ҳар ким эканини ўради.

Дилшод ИСМОИЛОВ,
Тошкент вилоят прокуратураси терговчиси

Сирдарё туманидаги «Фахр» фермер ҳўжалигида катта миқдордаги ўғирлик жинояти содир этилди. Ўғирлик ҳўжалик омборхонасидан 110 та қолда бўлган қўнбақор уруғларини ўғирлаб кетишган эди. Ажабланирлиси, омборхона хонадонларга яқин жойда жойлашган бўлса-да, ҳеч ким тундаги ўғирликни пайқамасади. Фақат биргина шу маҳаллада яшовчи Малика Курашова жиноятни очибди асқотадиган маълумотини айтиб ўтади. Унинг айтишича, тунги соат 2.00 ларда қандайдир шовқиндан уйғониб кетган. Бироздан сўнг эса қаққад қандайдир юк машинаси ўтиб кетганини эшитган. Демак, ўғирлар қўнбақор писталарини юк машинасига ортиб кетишган. Хўш, у қандай машина бўлган?

ридинникига йўл олди. Унга режасини айтиди.

— Омборда қорувол борми? — иккилашиб сўради Самариддин.

— Э, йўқ. Аҳмоқ Фафур мендан қорувулик қилсанми, деб сўради.

— Нима дединг?

— Кечаси ухлаб қолам, эп-пол-масам керак дедим. Менга қара, марказдаги Азизни билсанми, бизнесмен-чи?

ЮҚМАС БОЙЛИК

Тезкор олиб борилган тадбирлар натижасида ўша юк машинаси топилди. Сирдарё тумани ИИБ ходимлари бир гуруҳ уюшган жиноятчиларнинг кирдикорларини фойда этишди.

Ёши 24 ни қораласа-да, Мурод ҳеч бир ишнинг бошини тутмади. Бирдан бир юмуши — далада мол боқди. Қўнларнинг бирида даладан уйга қайтаётиб, уйи яқинида жойлашган фермер ҳўжалигининг омборхона машинадан қўнлар тушириш-шастганига қўзи тушиб қолди. Қўзисини — фермер ҳўжалиги раҳбари Фафур ака қўнларни тушираётган йигитларга бош-қош бўлиб, тинмасдан бир нималарни гапирарди.

«Ҳўзир олдиндан ўтсам, мени ҳам қақириб ишлатишди» деган хаёлда секин ортига қайтаётган ҳам

эдики, онаси Малика онанинг «Мурод, бу ёққа қара» деганини эшитиб, энаси қотиб тўхтади. Онаси Фафур аканинг олдида бориб, нималариндир гаплашди. Қўзисини қўнгандан пул санаб, унга берди. Тушнарли, онаси унинг учун келишиб қўйибди-да...

Фафур ака Мурода келтирилган қўнларни омборхонага тартиб билан жойлаштиришни буюрди. Иш тутатган, уйга қайтган Мурод онасидан Фафур ака неча пул берганини сўради. Онаси ундан 2000 сўм олганини эшитганида тутакзи кетди. «Номард, шунча ишимга аттиги икки минг сўм берсанми?». У кечаси билан ухломмай, туширилган қўнбақор уруғларини пулга қақиб қўрди. Тонгга яқин тун билан иккилашиб, уйлаб чиққан шўр режаси маълум қарорга айланди. Молларни далага ҳайдаб, синфлоси Сама-

— Паканани айтаялсанми? Нима қилсан уни?

— Олдиндан келишамиз-да, молни унинг уйига олиб борамиз. Агар рози бўлса, писталарни унга сотиб юборамиз.

Икковлон Азизнинг уйига йўл олишди. Арзонгарова мўйай даромад келтирувчи товарнинг ҳисобини чиқаргач, Азиз розилик билдирди. Ўғирликка яна икки киши: Самариддиннинг укаси Солиҳ ва унинг ўртоғи Маҳмуд қўшилишди.

2006 йил 14 март кунини кечаси соат 12 ларда режа бўйича келишилган жойда учрашган уюшган гуруҳ ишга киришди. Мурод, Самариддин ва Солиҳ омборга боришиб, ойнаси йўқ дераза орқали писталарни ташқарига чиқаришди. Кейин қўнларни ўзлари олиб келган аравага ортиб, катта йўлга яқин жойга олиб келишди. Чунки

мирдан қўл сутуригандек осон битди, лексин...

Машина юкхонасига шошилдида ортилган қўнбақор уруғларининг тўқилиши жиноятнинг очилишида асосий далил бўлиб хизмат қилди.

Тумандаги ГАЗ-53 русумли юк машиналари ИИБ ходимлари томонидан қўздан кечирилганда, Турғунбой исмли ҳайдовчи бошқарувда бўлган машинанинг юкхонасидан қўнбақор уруғлари топилди. Ҳайдовчи берган қўрсатмалари асосида олиб борилган тергов натижасида мазкур жиноятни содир этган гуруҳнинг барча аъзолари ҳибсга олинди. Энди улар қўлимилари учун жавоб беришга мажбур.

Турғун ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Сирдарё туман прокурори
Дилноза УМАРОВА,
ЎзДХТУ талабаси

Инсон ҳаёти — олий қадрият

(Давоми. Бошланғич 1-бетда).

Аҳоли ўртасида ўлим жазосини бекор қилиш борасидаги ҳалқаро тажрибани кенг тарғиб қилиш мақсадга мувофиқдир. Ўз навбатида ўлим жазосини бекор қилиш бўйича мамлакатимизда амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳақида хорижий давлатлар ва ҳалқаро ташкилотларга ҳам мунтазам ахборот бериб бориш даркор. Чунки жаҳон ҳамжамиятида ўлим жазосини бекор қилиш давлатнинг демократик даражасининг муҳим кўрсаткичи сифатида қабул қилинган.

Ўзбекистон Президентининг 2005 йил 19 августда чиқарилган «Жиноий жазони ва суд-ҳуқуқ тизимини либераллаштириш соҳасида қонунларни тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармойиши билан ўлим жазосининг бекор қилиниши ҳамда унинг умрбод қамок ёки узоқ муддатда озодликдан маҳрум этиш жазосига алмаштирилиши муносабати билан қабул қилиниши, ўзгартирилиши ва қўшимчалар киритилиши лозим бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар рўйхати тасдиқланган. Булар 16 та. Шу йилнинг 29 июнида қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазоси бекор қилиниши муносабати билан қабул қилиниши лозим бўлган қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармойишнинг асосий вазифаси ўлим жазосини жиноий жазолар тизимидан чиқариб ташлаш билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш борасидаги ишларни жадаллаштиришдан ибратдир.

Бу ерда нима назарда тутилмоқда?

Биринчидан, ўлим жазоси бекор қилиниши муносабати билан тайёрланаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини маромига етказиш давомида турли касб ва ижтимоий қатламга мансуб минглаб одамлар шу хусусда билдирган фикр-мулоҳазаларини, шу масала бўйича жамоат бирлашмалари, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари киритган таклифларни, иккинчидан эса чет мамлакатларнинг таниқли ҳуқуқшунослари, сиёсатчилари, журналистлари, турли ҳалқаро ташкилот ва тузилмаларнинг экспертлари томонидан бу борада билдирган кўпдан-кўп фикр-мулоҳазаларни умумлаштириш ва эътиборга олиш лозим.

Шунингдек, ЖК ва ЖПКга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифларни тайёрлашда «умрбод қамок жазоси» ва «узоқ муддатда озодликдан маҳрум этиш» жазосини тайинлаш назарда тутилмаган жиноятлар (моддалар рўйхати) аниқ ишлаб чиқишига алоҳида эътибор қаратилиши керак.

Ҳаётда ҳар бир ишнинг йўл-йўриги, қонун-қоидаси бор. Жумладан, иқтисодиётнинг бугунги етакчи тармоқларидан бири — тадбиркорлик фаолиятининг ҳам. Мазкур фаолият эса уни давлат рўйхатига олишдан бошланади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 20 августда қабул қилинган «Тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш учун рўйхатдан ўтказиш тартиб-тартибли тизимини тубдан тақомиллаштириш тўғрисида»ги қарорнинг иккинчи нозорат қилиш адлия органлари зиммасига юклатилган. Шундан келиб чиқиб, Фаргона вилоят адлия бошқармаси томонидан туман ва шаҳар ҳокимликлари ҳузу-

қуни «Шорун Тавилун» корхонаси рўйхатга олинган. Бунда амалдаги қонунларга зид равишда тадбиркорлик субъектига тегишли ошкорхона ва қоровулхонанинг чизмасидан нуска олинган. Бундай «янгилик» Учкўприк, Охунбобоев, Олтиарик туманларида ҳам жорий қилинган.

Тилга олинган қарорнинг 3-бандида тадбиркорлик билан шуғулланишни мўлжаллаётган ариза берувчининг ҳужжатларини ҳамда бунинг учун зарур бўлган асосларни қабул қилиш ва экспертизадан ўтказиш янги ташкил этилаётган инспекцияларнинг асосий вазифаси этиб белгиланган. Бироқ, вилоятдаги инспекцияларда ҳужжатлар тўлиқ

Республика Бош прокурори Р.Қоди-ровнинг «Халқ сўзи» газетасида чоп этилган «Инсоннинг яшаш ҳуқуқи устувордир» мақоласини катта ҳаяжон билан ўқиб чиқдим. Унда президентимизнинг 2005 йил 1 августда чиқарилган «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги фармони кенг шарҳлаб берилган. Мақола шунчалик содда ва тушунарли тилда ёзилганки, уни ўқиган аҳолининг барча қатлами вакиллари мазкур фармон ва унинг аҳамияти ҳақида тула тушунарга эга бўлади. Фикримча, ушбу мақолада билдирилган фикрларни оммага кенг-роқ тарзда етказиш керак. Чунки муаллиф юқорида номи келтирилган фар-

молдан холи эмас.

Ўтган ўн йилдан ортиқ вақт мобайнида ўлим жазоси қўлланиши мумкин бўлган жиноятлар таркиби 33 тадан 2 тагача қисқартирилди (Жиноят кодексида ушбу жазони қўлдан тутивчи моддалар 1991 йилда 33 та эди, 1994 йилда 13 та, 1998 йилда 8 та, 2001 йилда 4 та, 2003 йилдан 2 тагача қамайтирилди). Энди фақат террорчилик ва оғирлаштирувчи ҳолатларда қасддан одам ўлдирилганлиги учунгина ўлим жазоси берилиши мумкин. Бу жазо аёллар, вояга етмаганлар ва 60 ёшдан ошган шахсларга нисбатан қўлланиши ман этилади.

Ўлим жазоси ўрнига умрбод ёки узоқ муддатда озодликдан маҳрум қилиш-

ижтимоий ҳавфи катта бўлмаган ва эҳтиётсизлик туфайли содир этилган унча оғир бўлмаган жиноятлари учун озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинганлар жазони манзил-колонияларда ўтайдилар. 1990 йилда манзил-колонияларда жазо ўтаётган шахслар маҳбусларнинг умумий сонига нисбатан 7 фоиз бўлган, бугун эса 21 фоизни ташкил этади.

Мақолада барчани қизиқтирадиган яна бир далил келтирилган: ҳозирги вақтда Ўзбекистонда ҳар 100.000 аҳолига нисбатан қамолдагилар сони 150 кишини ташкил этади. Ушбу кўрсаткич АҚШда 701, Россияда 606, Беларусда 554, Қозғистонда 522, Туркменистонда

Тарғиботда қўлайлик яратади

монни чуқур шарҳлаб берганлиги тарғибот ишларида қўлайлиги юзага келтиради.

Мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини эркинлаштириш ва демократлаштириш борасида қатор ислохотлар олиб боришмоқда. Шубҳасиз, улар орасида мазкур фармон алоҳида аҳамият касб этади.

Мамлакатимизда ўлим жазосининг жазо тизимидан олиб ташланиши унинг жаҳондаги ўлим жазоси бекор қилинган етмишга яқин давлат қаторидан ўрин эгаллашига замин яратди. Бу соҳага доир ишлар тўғрисида ўз вақтида амалга оширилмоқда.

Ўлим жазосининг бекор қилиниши ҳам инсонпарварлик, ҳам диний томондан жуда тўғри эканлиги эътироф этиляпти. Бир ўйлаб кўринг, ҳар бир инсон ҳаётида адашиши мумкин, ўлим жазоси эса унга тузалиш, айбини қовиш учун имкон қолдирмайди. Дунёдаги суд фаолиятида умуман жиноятга дахлдор бўлмаган кишилар ушбу жазога маҳкум қилинган ҳолатлар ҳам учраган. Яъни, судларнинг хатога йўл қўйиши ҳам эҳти-

нинг жорий этилиши эса суд жараёнида йўл қўйилган айрим камчиликларни оғир оқибатларсиз тўғрилашга имкон беради.

Мақолада келтирилишича, илгари Жиноят кодексидagi жазоларнинг 18,7 фоизи ижтимоий ҳавфи катта бўлмаган тоифага киритилган эди, энди улар 42,8 фоизга қадар ўсди. Натيجида сўнгги икки ярим йил ичида катта ижтимоий ҳавф тўғрисидаги қонунбузарликка йўл қўйган 5000 га яқин киши озодликка сақланди ва улар 11 млрд. сўмдан ортиқ моддий зарарни ихтиёрий равишда тўлашди. Шунингдек, Жиноят кодекси 15-моддасининг янги тахрири 12 турдаги жиноятни оғир тоифадан унча оғир бўлмаган жиноятлар тоифасига киритди. Ўта оғир жиноятлар тоифасига киритилган 7 тур жиноят оғир жиноятлар тоифасига ўтказилди. Бу ўзгартиришлар жазони ўташ режимини анча енгиллаштиради, жазони енгилроғи билан алмаштириш ва муддатидан илгари шартли озод қилиш тартибини қўллаш мумкин бўлган маҳкумлар тоифасини кенгайтиради. Шунингдек, эндиликда

489, Украинада 415, Қирғизистонда 390 киши экан.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш керакки, Республика Бош прокурорининг мазкур мақоласи «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги фармон ва унинг моҳиятини оммага тушуниришда асосий манба вазифасини бажаради. Мақолада таъкидланганидек, «...жазонинг оғирлиги билан жиноятга мулкка барҳам бериб бўлмайди. Энг муҳими, жазонинг муқаррарлигида, яъни қилинишида жиноят аниқланган ҳар бир шахс жавобгарликка тортилиши шартлигидир». Zero, инсонпарварликнинг юксак ифодаси, инсон ҳаётини олий қадрият деб қарашни назарда тутивчи ушбу ислохотларнинг олиб борилиши ва уни ҳаётга татбиқ қиливчи ушбу фармон мамлакатимизда демократия ва гуманизм тамойиллари қарор топишининг яна бир муҳим далилидир.

Исматилло ЙЎЛДОШЕВ,
Самарқанд вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Суд қарорлари ижроси ва прокурор назорати

Фуқаролик ишлари бўйича судлар чиқарган қарорларнинг ижроси фуқаролик процессининг аяқулоғичи босқичи саналади. ФПКнинг 370-385-моддалари бевосита икки билан боғлиқ ҳуқуқий муносабатларни тартибга солиди. Бундан ташқари суд қарорлари 2002 йилнинг 1 январидан қўлга юритилган «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини икки этиш тўғрисида»ги қонун ва 2002 йил 8 январдан жорий этилган «Икки ишнинг юритиш ва суд иккичилиги фаолиятини ташкил этиш тартиби тўғрисида»ги низоом бўйича икки этилади.

Юқорида баён қилинган ҳуқуқий ҳужжатларга асосан суд ва бошқа органларнинг ҳужжатларини Адлия вазирлиги ҳузуридаги суд қарорларини икки этиш, судлар фаолиятини моддий-техника жиҳатидан ва молиявий таъминлаш департаменти ҳудудий бўлиmlарининг иккичилиги амалга оширилади. Пул маблағини ундириш тўғрисидаги суд ва бошқа орган ҳужжатларининг талабларини қўнунда назарда тутилган ҳолларда солиқ органлари, банклар ҳамда бошқа кредит ташкилотлари ҳодимлари бажарадилар.

Бундан ташқари суд ва бошқа органлар ҳужжатларининг талаблари қўнунда назарда тутилган ҳолларда ўзга жисмоний ёки юридик шахслар томонидан ҳам икки этилиши мумкин.

Суд ва бошқа органлар ҳужжатларининг иккинчиси таъминлашда суд иккичилиги ҳамда бошқа ишчилик этувчи шахслар қўнун бузилишига йўл қўйишмоқда. Хусусан, «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини икки этиш тўғрисида»ги қўнунда белгиланган икки иши юритилиши қўзғатиш ҳақидаги қарорни ундирувчи, қарордоҳамда икки ҳужжатини берган суд ёки бошқа органга юбориш, қардорнинг мол-мулкни хатлаш асослари, тартиби ва муддатларига риоя қилмаслик ҳолатлари мавжуд.

Баъзи ҳолларда суд иккичилиги мол-мулкни хатлаш жараёнини холисласиз, битта холис ишчиликда ёки манфаватдор шахсларни холис сифатида жалб қилган ҳолда расмийлаштиришга, мулкдорнинг ҳуқуқларини поймол этиб, ундирувга қаратиш мумкин бўлмаган мол-мулкни хатлашга уринишавпти.

Юқорида баён қилинган ҳато ва камчиликларнинг олдини олиш ва бартараф этиш мақсадида амалдаги қонунлар асосида Республика Бош прокурорининг бўйруғи билан «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини икки этиш тўғрисида»ги қўнуннинг 5-моддасида назарда тутилган:

— фуқаролик, ҳўжжик ва жиноят ишлари бўйича ҳал қилув қарорлари, ажирмалари, ҳўжжларнинг мулкий ундиришга оид қисми, маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар бўйича суд қарорларининг мулкий ундирувга тегишли қисми ва мазкур моддада санаб ўтилган, юритилиши лозим бўлган суд ва бошқа органлар ҳужжатлари, икки иши юритиш билан боғлиқ бўлган суд ҳужжатлари, ажирм ҳамда қарорларнинг икки қилинишида қонунларга риоя этилиши;

— икки иши юритиш жараёнида фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини, жисмоний, юридик шахслар ва давлат манфаватларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунларга риоя қилиниши устидан қатъий назорат ўрнатилган.

Ғулмон НАЗАРОВ,
Республика Бош прокуратураси Қўнунчилик муаммолари ва прокурортергов ҳодимлари малакасини ошириш маркази масъул ҳодими

Тадбиркорлик субъекти

уни рўйхатга олиш ишлари қай аҳволда?

ридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатдан ўтказиш ҳамда солиқ инспекцияларининг, статистика ва ички ишлар бўлиmlарининг фаолияти ўрганиб чиқилди. Биринча 2006 йилнинг ўзида 577 та қўнунбузилишга йўл қўйилгани аниқланди.

Юқоридаги қарорнинг 4-бандида «ариза берилган санадан бошлаб тадбиркорлик субъектини рухсат берувчи ҳужжатларни берган ҳолда давлат рўйхатдан ўтказишгача бўлган муддат техник шартлар ва бошқа рухсат берувчи ҳужжатларни расмийлаштиришнинг мураккаблигини ва ҳажмини ҳисобга олиб, 7 иш кунидан бир ойгача белгиланади. Фақат рўйхатга олиш учун топширилган аризалар юқоридаги қарор регламентига кўра, 7 иш кунидан кам қилинади ва тадбиркорлик субъектига давлат рўйхатдан ўтганини тасдиқловчи гувоҳнома берилмади» деб белгиланган. Аммо қарорнинг бу талаби асосан Бағдод, Ёзёнов, Учкўприк, Фарғона туманлари, Фарғона ва Марғилон шаҳарларида бузилган.

Шунингдек, тадбиркорлик субъектларидан кераксиз ҳужжатларни талаб қилиш оқибатида сарсонгарчиликлар юзага келмоқдаки, бу ўз-ўзидан тадбиркорларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлмаяпти. Масалан, Бағдод туман ҳокимлиги ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатдан ўтказиш инспекциясида 2005 йил 7 апрел

амалга оширилган белгиланган. Аммо вилоятда мазкур механизм тўлиқ изга тушгани йўқ. Мисол учун айтадиган бўлсак, Вазирлар Маҳкамасининг юқоридаги қарори билан тасдиқланган низоомнинг 48-бандида ҳокимнинг турар-жойни (ёки унинг бир қисмини) нотура-жой тоифасига ўтказиш тўғрисидаги инспекция томонидан тақдим этилган қарори асосида туман (шаҳар) кўчмас мулк кадастри хизмати бир кун мобайнида белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказиши ва гувоҳнома бериши, рўйхатдан ўтказганлик учун ирдик шахслардан энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи, жисмоний шахслардан эса 10 фоизи миқдориди тўлов ундирилиши таъкидланган. Бағдод, Ўзбекистон, Охунбобоев туманларида эса ҳокимнинг турар-жойни нотура-жой тоифасига ўтказиш тўғрисидаги қарори чиққандин кейин бундай гувоҳномалар ойнаб берилимай келингани аниқланди. Марғилонда эса 8 та ҳолатда юқоридаги низоом талабига зид равишда белгиланган тўловга қўшимча яна 20 фоиз миқдориди сумма ундирилган. Бундай қўнунбузилиш ҳоллари тақдорламаслиги учун шаҳар ва туман ҳокимларининг шахсан ўзлари бу борада масъулияти зиммаларига олишлари зарур.

Искандар ОТАХЎЖАЕВ,
Фарғона вилоят адлия бошқармаси бошлиғи

Mustaqillik eng oliy nemat

(Давоми. Бошлангичи 1-бетда).

Хукумат қарорига панжа орасидан қараган Пешку туманидаги ўсимликларни ҳимоя қилиш отряди мутасаддилари 132 нафар ишчининг 8.722.000 сўмлик, йўл ҳўжалиги пудрат таъмирлаш корхонаси 102 та ходимнинг 6.364.000 сўмлик иш ҳақини ўз вақтида тўламай келаётганини аниқлади. Бундай ҳолат вилоят «Сувокова» ишлаб чиқариш бошқармаси, «Бухоро-текс» акциядорлик жамияти каби ўнлаб корхоналарда ҳам учрайди. 2006

Саҳифаларимизда Бухоро вилояти

Бухоро вилояти 1938 йил 15 январда ташкил этилган.
Умумий майдони 40,32 минг кв. км. Аҳолиси 1.525,9
минг кишидан иборат. Вилоятда 11 та шаҳар, 11 та
туман ва 120 та қишлоқ фуқаролар йиғини мавжуд.
2005 йилда вилоятда ялпи ички маҳсулот ҳажми 937,3
млрд. сўмга етган бўлса, жорий йилда бу рақам 1.134
млрд. сўмга етиши кўзда тутилмоқда.

аниқланди.

Давлатимиз раҳбари Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2006 йилда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлисида сўзлаган маърузасида банк тизими фаолиятига алоҳида эътибор қаратди. Жойларда тадбиркорлик субъектларининг банклардаги депозит ҳисоб-варақаларидан нақд пулларининг узлуқсиз

да жорий йилнинг ўтган даврида электр энергиясидан қарзини тўламаётган 553 та ҳўжалик юритувчи субъектдан 1.497.800.000 сўмлик муддати ўтган қарзни ундириш бўйича вилоят ҳўжалик судига даъво аризалари киритилган ва шундан 1.197.600.000 сўми ундирилган, қолган қарзни ундириш чоралари қўрилмоқда. Шунингдек, аҳолидан ҳам 7.600.000 сўмлик қарзни ундириш бўйича нотариал идораларга мурожаат қилинган.

Инсон манфаатлари қонун ҳимоясида

йилнинг 15 июн куни мазкур субъектлардан қайд этилган қарзларни ундириш тўғрисида фуқаролик ишлари бўйича Ёшдувон туманлараро судига даъво аризаси киритилди.

Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш борасидаги аҳвол таҳлил қилинганда ҳам қонунбузилиш ҳолатлари аниқланди. Вилоят бўйича 2005 йилда 12.486.000 сўмлик, жорий йилнинг 1-chorагида эса 2.095.000 сўмлик моддий ёрдам ва нафақа қонқонуний тайинланганига йўл қўйилган.

Қонунбузарликлар ҳақида гап кетганда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришдаги қўғирчиликлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтиш жоиз.

Жумладан, вилоят прокуратураси томонидан Бухоро шаҳридаги «Коммунал фойдаланиш автокорхонаси»нинг ночор аҳволга келиб қолиши сабаблари ўрганилганда жорий йилнинг 1 июнигача жамиятнинг 30.966.000 сўмлик дебиторлик қарзи мавжудлиги, шундан 22.684.000 сўмининг муддати ўтган бўлса-да, уларни ундириш чораси қўрилмаганилиги

бериб борилишини таъминлаш мақсадида 2005 йил 5 августда мамлакатимиз президентининг «Банклардаги депозит ҳисоб-варақаларидан нақд пул тўловларини узлуқсиз таъминлаш қафолатлари тўғрисида»ги қарори эълон қилинди.

Бироқ шунга қарамай жорий йилнинг ўтган даврида вилоятдаги 8 та тижорат банкининг 16 та мансабдор шахси бюджетдан молиялаштирилган корхона ва ташкилотларнинг иш ҳақини асоссиз равишда қўғирчиларининг учун вилоят назорат-тафтиш бошқармаси томонидан маъмурий жавобгарликка тортилди.

Тарғибот-ташвиқот ишлари мунтазам ўтказилаётганлигига қарамай 2006 йилнинг 1 майгача вилоятдаги истеъмолчиларнинг электр энергиясидан қарзи 7.175.100.000 сўмини ташкил этган.

«Бухоро электр тармоқлари»нинг электр энергияси етказиб берилганлиги натижасида пайдо бўлган дебиторлик қарзини ундириш бўйича солиқ инспекциялари билан ҳамкорликдаги фаолияти таҳлил қилинган-

Электр тармоқлари корхоналари 1 апрелдан 30 апрелга қадар 1.341.537.000 сўмлик қарзини ўз вақтида тўламаганлиги учун 615 та корхона ва ташкилотга электр энергияси узатиш тўхтатилган.

Вилоятда фойдаланилган табиий газ ҳақини ундиришнинг аҳоли ҳам ёмон. 1 майгача вилоятда истеъмолчиларнинг табиий газдан қарзи 5.774.000.000 сўмини ташкил этади.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан юқорида қайд қилинган қонунбузилишларни бартараф этиш тўғрисида 18 та тақдиминоа киритилди. 110 киши интизомий, 9 таси моддий, 623 таси маъмурий жавобгарликка тортилди. Айбдорлар 4.260.000 сўмлик зарарни ихтиёрий равишда тўлашди. Ҳўжалик судига 5.215.810.000 сўмлик, фуқаролик судига 16.752.000 сўмлик зарарни ундириш ҳақида даъво аризалари киритилди. 2 та ҳолатда жиноят иши қўзғатилди.

Жамол НИЗОМОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси
ўринбосари

Юридик ва машиш хизмат коллежи биноси.

КРЕДИТ ҲАДЯ ЭМАС

Дунёнинг ишлари қизик. Йўқса, бир неча йилдирки, фермер ҳўжалигида деҳқончилик қилиб келаётган кимса бир думалаб миллионер бўлишни, фирма очиб, банктан катта миқдорда кредит олишни, сўнг ўқувсизлиги сабабли инкирозга юз тутиб, қарга ботишни ўйларинида?! **Ҳўқимиз қарамони – Когон тумани «Мустақиллик» ширкат ҳўжалиги Ёшматлар қишлоғида яшовчи Нуролла Элмуродов шундайлар хилидан чиқиб қолди.**

Чўлчуқ сўйса ҳам қасбос сўйсин деган ҳўқиматни буткул унутган собиқ деҳқон катта бизнесга қўл урди. 2001 йили қўп ҳаракатлардан сўнг тўғриқ ўғли Хайрулла номига «Элмурод Хайрулла» номи фирмача очди.

Тадбиркорлик сармога талаб қилади. Шу боис Н.Элмуродов 2002 йилнинг май ойида Бухоро вилоят «Замин» банки бошқарувчиси номига 3.000.000 сўм кредит сўраб мурожаат этади. Қонун нўқати назаридан талабгор банкка гаровга қўймоқчи бўлган мулк ҳўжжати тақдим қилиши лозим эди. Н.Элмуродов бу борада қўп бош қотирди. Ниҳоят ширкатдаги анчадан буён бўш ётган дурадорлик устакхонаси биносини кўз остига олди. Мақсадини ширкат раиси Ориф Холовга билдирганида раис бу масала ҳўжалик аъзоларининг ўлмуий йиғилишида муҳокама этилиши кераклигини билдирди. Аммо у йиғилиш қарорини қўлини хохламади. Яъни, дўсти нотариус Ҳамдам Бахронов билан ҳўфиёна келишиб, бу тўғрида расман тасдиқланган ҳўжжат тайёрлашга муваффақ бўлди. Нотариуснинг гаровга қўйилган мулк ҳақидаги сотха гувоҳномаси банкка тақдим этилган, фирмага 3.000.000 сўм кредит ажратилди. Дарвоқе, нотариус дўстига ёрдами учун 40.000 сўм «қўстирган» Н.Элмуродов кредитни олди-ю, бир кўнига қорамол харид қилиб, қолганини бошқа эҳтиёжларига сарфлаб юборди. Ҳали бу қарзни фоизи билан қайтариш кераклигини мутлақо унутди.

Ниҳоят, икки йил ҳам ўтди. Хар чоракда кредит фоизини тўлаб бориши зарурлигидан беҳабар мижозини «Заминбанк» ходимлари безовта қилдилар. Муддат ўтганча-ку улар Ёшматлар қишлоғига қатнайвериб чарчашганди.

2004 йилнинг июн ойларида «Заминбанк»дан вилоят ҳўжалик судига «Элмуродов Хайрулла» фирмасидан 3.000.000 сўм кредитни ундириб беришни сўраб даъво аризаси тушди. Суд эса туман суд ижрокчилири бўлимига ушбу қарзни гаров мулкидан ундириб, бюджетга кирим қилиш тўғрисида ҳал қилув қарорини юборди.

Шундай қилиб, ширкатнинг гаровдаги устакхонаси вилоят кўчмас мулк биржаси баҳолаган нарҳда сотилиб, кредит қайтарилди. Қонунбузилишига сабабчи бўлган Н.Элмуродовга нисбатан эса жиноят иши қўзғатилди.

Суд Н.Элмуродовнинг айбига тўла ижроклиги, илгари судланмагани, қилишнинг ижтимоий аҳамияти ва оилавий аҳолини инобатга олиб, унга ахлоқ тузатиш жазосини тайинлади.

Бумажоро қинғир йўл билан бойиб кетиш илч-қидида юрган кимсаларга сабоқ бўлса, айни мuddадо.

Насриддин НУРУЛЛАЕВ,
Когон туман прокурори

Миннатдорчилик

Президентимиз Ислам Қаримовнинг прокурор халқ хизматкори бўлиши керак деган гап амалда эканлигига гувоҳ бўлдим.

2-ғуруҳ нагирониман. Компенсация пулини ўз вақтида ололмай анча сарсон бўлдим. Узим ишлаб пенсияга чиққан жойим —Когон туман санитария-эпидемиология станцияси маъмуриятига, вилоят ижтимоий таъминот бўлимига бир неча марта ариза билан мурожаат этдим.

Ўн бир ойлик овозгарчиликдан сўнг вилоят прокуратурасидан ёрдам сўрадим. Илтимосим ерда қолмади. Вилоят прокуратураси бўлим прокурори А.Қиличевнинг сай-ҳаракатлари билан поймол этилган ҳўқуқим тикланди. Бугунги кунда пенсиямни ўз вақтида олаёяман.

Қонун устуворлигини таъминлашдек масъулиятли вазифани зиммаларига олган прокуратура ходимларига омад тилайман.

Иноят РАШИДОВ,
Когон шаҳри Крилов кўчаси, 15-уй.

Бугунги кунда мамлакатимизда амалда оширилаётган ислохотлар ижтимоий ҳаётнинг барча жабаларини қамраб олмоқда, сиёсий институтлар ривожланиб, демократик ҳўқуқий давлат қуриш йўлида илк қадамлар қўйилди.
Ҳўш, фуқароларимизнинг ҳўқуқий маданияти давр талабига жавоб берадими?

Жавобгар чет элда, даъво нима бўлади?

Фуқаролик ишлари бўйича Бухоро шаҳар судига Н.Расулов Ё.Абдурахмоновнинг чет элга бориш ҳўқуқини берувчи рухсатномасини ҳақиқий эмас деб топил тўғрисида даъво билан мурожаат қилди. Даъвогарнинг билдиришича, 2005 йилнинг 14 ноябрида фуқаролик ишлари бўйича Когон туман судида Н.Расуловнинг Ё.Абдурахмоновдан етказилган моддий ва маънавий зарарни ундириш тўғрисидаги даъвоси қўриб чиқилиб, даъвогар фойдасига 1.564.655 сўм ундириш тўғрисида ҳал қилув қарори чиқарилган. Қарор ўтган йилнинг 4 декабрида қонуний қучган қирган бўлса-да, ижро этилмай қолган.

Чет элга кетиш таралдудиде юрган Ё.Абдурахмонов вилоят ИИБ

хорижга чиқиш, кириш ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимига ҳўжжатларини тақдим этар экан, судда ўзига нисбатан фуқаролик даъвоси қўзғатилганини аширади. Бу маълумотлар текшириб қўрилмаганлиги сабабли мазкур бўлим томонидан 2005 йилнинг 24 октябрида унга ва оила аъзоларига АҚШ-га доимий яшаш учун кетишга рух

сат берилган. Ушбу ҳолат юзасидан Н.Расулов вилоят ИИБ хорижга чиқиш, кириш ва фуқароликни расмийлаштириш бўлими бошлиғига ариза билан мурожаат этиб, Ё.Абдурахмоновнинг чет элга чиқиш ҳўқуқини берувчи рухсатномасини чеклашни сўрайди. Бўлим бошлиғи бунин суд ажрим чиқариш йўли билангина ҳал этишини ташкиллайди.

Чорасиз қолган фуқаро «Ҳўқуқий ҳимоя маркази»дан нажот сўрайди. Бизнинг ёрдамимизда Н.Расулов бу ҳолат юзасидан фуқаролик ишлари бўйича Бухоро шаҳар судига мурожаат қилди. Чўнки ФКнинг 259-

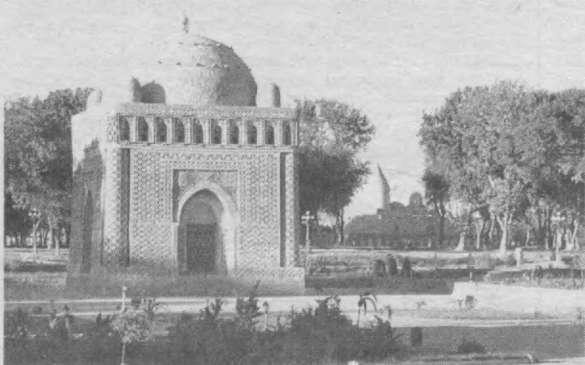
285-, 286- ва ФПКнинг 248-, 252-моддаларига асосан Ё.Абдурахмоновнинг АҚШга доимий яшашга бориш ҳўқуқини чеклашни лозим эди. Суд ўзининг 27 январда Ё.Абдурахмоновнинг чет элга чиқиш ҳўқуқини чеклаш тўғрисида ажримини чиқарди. Бироқ бу вақтга келиб жавобгар Ўзбекистондан чиқиб кетганди.

Ҳўш, даъвогарнинг ҳўқуқий манфаатига путур етганлигига сабаб нима? Суд қарорининг ижро этилмай қолганлигига ким айбдор?

Дарвоқе, Н.Расулов фуқаролик

ишлари бўйича Когон туман судига илк бор ариза бергандаёқ Ё.Абдурахмоновнинг чет элга кетиш ҳўқуқини чеклаш ҳақида ҳам сўраши керак эди. Шунингдек, суд бораётганлиги ҳақида вилоят ИИБ хорижга чиқиш, кириш ва фуқароликни расмийлаштириш бўлими бошлиғига ариза билан мурожаат қилганда бундай овозгарчиликка дучор бўлмади.

Фикримча, тегишли идоралар мутасаддилари мазкур муаммо хусусида чуқурроқ мулоҳаза юритиб қўришга фойдадан холи бўлмайди.
Зебинисо МУҲАММЕДОВА,
«Ҳўқуқий ҳимоя маркази»
адвокати

Бухоро шаҳридаги Самонийлар мақбараси.

Жиноятларнинг келиб чиқиш сабаблари таҳлил қилинганда, аксарияти бекорчилик ёхуд ишсизликка бориб тақалади. Демак, аҳолини иш билан таъминлаш энг долзарб масала ҳисобланади.

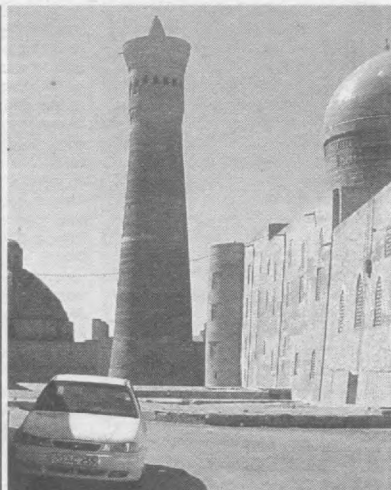
Уттан йили Қорақўл туман меҳнат бўлимига иш сўраб 2.923 нафар фуқаро мурожаат қилган бўлса, уларнинг 101 таси ўсимирлардир. Ушбу мурожаатларнинг кўпчилиги

янги иш ўрни барпо қилинган. Бу режага нисбатан 131 фойз демакдир. Янги иш ўринлари яратишда халқ ҳўжалигининг барча соҳалари қамраб олинапти. Янги цехлар ҳисобига 342, касаначилик ҳисобига 356, фермер ҳўжаликлари орқали 245 киши иш билан таъминланди.

Шундай тоифа фуқаролар борки, улар ҳаммадан кўра кўпроқ ижтимоий ҳимоятга

эришиш муассасаларидан қайтган фуқароларни иш билан таъминлашдир. Меҳнат бўлими билан ҳамкорликда уттан йили ва жорий йилнинг шу кунига қадар ана шундай 13 нафар фуқаро ишга жойлаштирилди. Уч кишига эса меҳнат қонунчилиги юзасидан маслаҳат берилди.

Жорий йилда вояга етмаган 37 нафар ўғил-қизнинг 31 нафари ишга жойлаштирилиб,

ХП асрда бунёд этилган, Бухоронинг кўрғи ҳисобланган Минора Калон ҳали ҳам ўз салоҳиятини йўқотгани йўқ.

ИШ ЎРИНЛАРИ ЯРАТИЛМОҚДА

қаноатлантирилган. Яъни, ёшлар турли соҳаларга, жумладан, саноат корхоналари, фермер ва деҳқон ҳўжаликлари, машиий хизмат кўрсатиш шохобчалари, миллий ҳўнармандчилик, чорвачиликка йўналтирилган.

Аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида жорий йилнинг апрел ойида навбатдаги меҳнат ярмаркаси ташкил этилди. Бу 2006 йилдаги иккинчи ярмарка бўлиб, туман ҳокимининг қарорига асосан ишлаб чиқилган «Бандлик — 2006» дастурига мувофиқ ўтказилди. Дастурда бу йил ҳудудда 2.843 та иш ўрни яратиш кўзда тутилган. Туман меҳнат бўлими берган маълумотларда қайд этилишича, 1 майгача 1.235 та

муҳтож бўлишди. Қонун ҳам уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни тақозо этади. «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги қонуннинг 7-моддаси ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 1 декабрдаги қарорига асосан бундай шахслар учун иш берувчи субъектларда квота асосида иш ўринлари барпо қилиниши белгиланган. Тумандаги 19 та корхонада жорий йилда 407 та иш ўрни квота асосида яратилиши кўзда тутилган. Йилнинг уттан даврида мазкур тоифадаги ишсизларнинг 167 нафари иш билан таъминланди. Уларнинг 84 таси аёллар эканлиги диққатга сазовордир. Энг долзарб масалалардан бири жазони

қолган 6 таси касбий таълимга жалб этилди. Меҳнат бўлими туман прокуратураси ҳамда халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига моддий ёрдам кўрсатиш борасида бир қадар ишларни амалга оширмоқда.

Қорақўлда ҳозир 72.620 нафар меҳнатта лаёқатли киши яшайди. Уларнинг 60.255 таси халқ ҳўжалигининг турли тармоқларида ишлайди. Ўртадаги тафовут қанчалигини ҳисоблаш у қадар қийин эмас. Бинобарин, янги иш ўринларини яратиш масаласи бундан кейин ҳам муҳимлигига қолаверди.

Шариф МУХСИНОВ,
Қорақўл туман прокурори

Бухоро вилоят прокуратураси ташкилий назорат ва таҳлилот бўлимида иш дастурлари муҳокама қилинмоқда.

НАФАҚА ТАЙИНЛАНДИ

Вобкент тумани Нарҳоқ қишлоғида яшовчи Ҳамид Бозоров икки боласига нафақа сўраб, «Латифсубангар» маҳалла фуқаролар йиғинига мурожаат қилди. Аммо унинг оилавий даромадларини меъёридан ортқ ҳисоблаган мутасаддилар мурожаатни расман рад қилдилар.

Туман прокуратураси мазкур ҳолат юзасидан текширув олиб бориб, Ҳ.Бозоровга болалари учун нафақа тайинлаш лозимлиги, маҳалла фуқаролар йиғини эса бу борада ноаниқликка йўл қўйганини аниқлади. Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 10 декабрдаги «Болани оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кўчайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори асосида ишлаб чиқилган низомда Меҳнат ва Молия вазирлигининг ҳисоб-рақамларига ўтказилгандаги маблағларнинг чегараланганини ҳисобга олиб, оиланинг ҳар бир аъзосига тўғри келадиган даромаднинг умумий миқдорини энг кам иш ҳақининг 1,5 баробари доирасида ўрнатилиши қилинган. Маҳалла йиғини эса Ҳ.Бозоровнинг оила аъзоларининг ҳар бирига

6.524 сўм меъёр белгиланган.

Фуқаронинг ҳуқуқи тикланди. Туманда Бозоров каби саргардон бўлаётган фуқаролар оз эмаслиги шу йўналишда олиб боришга текширувлар натижасида яққол ойдинлашди. Жумладан, Собир Раҳимов номли маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида истиқомат қилувчи Пўлатова икки фарзанди учун, «Работохун» маҳалла фуқаролар йиғини Беруний кўчасида яшовчи Г.Жумаева учун боласи учун нафақа тайинланишини интизорлик билан кутиб келаётган экан. Мазкур мурожаатлар эса фуқаролар йиғини масъул ходимларининг вазифаларига совуққонлик билан қараши, қолаверса, ҳукумат қарорлари талабидан беҳабарликлари оқибатида кўр-қуруна ҳал қилинган. Прокуратура органлари ўтказган текширишлар натижасида қонунбузарликка йўл қўйган ходимларга нисбатан тегишли чоралар кўрилиб, ҳуқуқи бузилган оилаларга нафақа тайинланди.

Аббос ЭШМУРОДОВ,
Вобкент туман прокурорининг ёрдамчиси

Вилоят саноат қурилиш банки биноси.

«Жондор пахта тозалаш» очиқ турдаги акциядорлик жамияти ва «Бухоропахтасаноат» ҳудудий акциядорлик бирлашмасининг раиси лавозимларида ишлаган Аҳмад Мирмуллоев тафтишлар бошланганда ишлари тескари кетишини ўйламасди-ю, аммо анча безовта эди. Жиноят кодексининг бир неча моддалари бўйича жавобгарликка тортилганида унинг ортидан яна бир неча шахс «сирпанишгани»ни тани олди. Мансабини суистеъмом қилиб, расмий ҳуж-

рилмаган пахта учун икки нусхадан тўлдирилган қитанциялар жамият ҳисобхонасига топширилади. Бундан тўлиқ «Истикболстат» бўлими бошлиғи М.Холов, товаршунослар О.Омонов, С.Авезовлар биллишарди, албатта. Пахта қабул қилиш реестрларини имзо ва муҳрлар билан тасдиқлаб, бир нусхаси «Истикболстат»га, бир нусхаси «Бухоропахтасаноат» бирлашмасига юборилади. Қарабсизки, қўшиб ёзилган 1994,9 тонна пахта ҳақидаги маълумотларни яқиний да-

лосник жинний», «Колосник линтер» эҳтиёт қисмларини ошқича нархларда сотиб олиб, жамиятнинг маблағини хусусий фирмалар тасарруфига ўтказиб, талон-тарож қилди.

«Бухоропахтасаноат» бирлашмасига раисликка қўтарилган А.Мирмуллоев «демак яхши ишляяман» дея кўкрак кертди. «Жондор пахта тозалаш»га раис этиб тайинланган Салом Бозоров билан ҳам гаплари бир ердан чиқадиган бўлди. Энди даромаднинг ҳам чўғи анча ортганди. «Коин ЛТД»

Мазкур иш юзасидан 20 киши судланди. Англаганингиздек, анчагина катта «дело». Аммо, шу ўринда таъкидлаб ўтмоқчимизки, қонун олдида барча баробар. Жиноятнинг эса катта-кичиги бўлмайди. Ҳар қандай жиноятчи қилмишига яраша жазо олади.

ТҶЙ ДИММИ ЁКИ ТҶЙ ДИКМИ?

жатларни сохталаштириш йўли билан 176.000.000 сўмлик мулкни талон-торож қилишда жиний шерикларининг «марҳаматини» баҳам кўрди.

А.Мирмуллоев «Жондор пахта тозалаш»да раислик даврида бош механик Тўхтамурод Бердиев, омбор мудири Қодир Ҳамроев, таъминотчи Сайфулла Саторовлар унинг измидан чиқишмасди. Раҳбарнинг айтгани айтган, ҳар ким мансабини йўқотиб қўйишдан кўрқарди-да. Гарчи ҳукуматнинг қарори билан «Пахтасаноат» ҳудудий бирлашмаси эҳтиёжи учун эҳтиёт қисмларни чакана ёки пул кўчириш йўли билан тўғридан-тўғри сотиб олиш таъкидланган бўлса-да, ўз харажатларини қоплаш мақсадида Мирмуллоев бунга риоя қилмади. «Дархон плюс» хусусий фирмаси раҳбари Қаҳрамон Турдиев пулдор миждоддан фойдаланиб қолишни кўзлади. Тил топшишган томонлар эҳтиёт қисмларнинг баҳосини сунъий равишда кўпайтириб, 41.000.000 сўмлик савдо қилишди.

Йиғим-терим мавсумида нима қилиб бўлса ҳам режани бажариб ўзига бўйруқ берадиганларни хурсанд қилиш йўли билан мансаб курсисини мустаҳкамлаб олмоқчи бўлганлар жонланиб қолар экан. 2003 йилги ҳосилдан Жондор тумани ширкат ва фермер ҳўжаликларида 39.016,1 тонна пахта қабул қилинган. Яъни, шартнома 86,9 фойзга бажарилган. Бироқ 2003 йилнинг 22 октябрдан 16 ноябрга қадар расмий ҳужжат ҳисобланган пахтани қабул қилиш ҳужжатлари (ПК-17) ни сохталаштириб, 1994,9 тонна те-

лолатнома тузиш йўли билан тасдиқлаб гуё излар ёпилади. Жамиятнинг махсус ҳисоб-рақамига эса терим пули сифатида кўчирилган 73.000.000 сўмдан 10.000.000 сўмини «Плақучая Ива» фирмаси ҳисобига ўтказган Мирмуллоев уни нақдлаштириб олади.

«Сулаймон Жўра» фирмаси 5000 та аррани 30.240.000 сўмга тақлиф қилганда жамият раиси рад этмади. Корхонанинг ҳисоб-рақамиди фойдаланиб пул ётганидан фойдаланиб қолишни кўзлади.

Ўзбекистон Президентининг 1996 йил 9 августдаги «Бюджет билан ҳисоб-ки-тоблар учун ҳўжалик юритувчи субъектларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони билан республикада товар айирбошлаш операциялари таъқиқланади.

2004 йил май ойигача корхонанинг бюджет ва бюджетдан ташқари тўловлардан 990.492.300 сўм, пенядан 160.120.900 сўм, ишчиларнинг маошидан 36.783.300 сўм, нафақа тўловида 217.000 сўм қарзи мавжудлигини билса-да, банк орқали пул кўчириш йўли билан амалга ошириш лозим бўлган кредиторлик қарзлари ҳақида унутди. «Ишбилармон» раис ҳозир ҳамма қарз дея қарор талабини ҳам эътибордан соқит қилди. Талабдан бошқа шахслар фойдасига воз кечиш ҳақида уч томонлама шартномалар тузиш йўли билан 27 марта товар айирбошлаш операциясини амалга оширди. «Хамро Бобур» фирмаси билан тузилган шартномага асосан «ДП» маркали арралари «Ко-

фирмаси билан келишиб, аслида ҳар бирининг баҳоси 17.425.000 сўм бўлган иккита автоқаранинг ҳар бирини 53.000.000 сўмдан, жами 106.000.000 сўм ошқича нархда сотиб олишди.

Қарангки, «Жондор пахта тозалаш» ҳисобидан 2004 йил 24 июл санасида нархи 25.000.000 сўм бўлган 4 та «6М» маркали кўчма насослар учун «Савтекс» фирмаси ҳисобига 30.000.000 сўм ўтказилган. «Жамият омборига топширилди» дея тузилган ҳисоб-фактура қалбақлаштирилиб, насосларнинг жамият ҳудудига ўрнатилганлиги тўғрисида сохта далолатнома тузилди. Бу ҳаракатлари қонунга энг эканлигини Мирмуллоев англаса-да, обрўсини қалқон билганди. Бироқ, бу унга панд берди.

Дастлабки тергов ва жиноят ишини судда кўриш жараёнида «Жондор пахта тозалаш»га етказилган 176.000.000 сўмлик зарар тўлиқ қопланди. А.Мирмуллоев 3 йилга озодликдан маҳрум қилинди. Д.Пўлатов ва Қ.Турдиевлар ҳам турли муддатларга озодликдан маҳрум қилиниб, суд залида қамоққа олинди.

Судланувчи С.Бозоров, М.Сайфуллаев, У.Убайдуллаев, Н.Искандоров, Т.Арзиев, Т.Бердиев, Қ.Ҳамроев, О.Убайдуллаев, Р.Тўхтамшиев, Ф.Боймуродов, О.Тўхтаев, У.Шарипов, С.Авезов, О.Омонов, М.Холов, С.Саторов, И.Музаффаровларга ҳам тегишли жазо тайинланди.

Юсуф НАЗАРОВ,
Бухоро вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

ЯНГИ РЕЖА

«Агар мен ёнмасам, агар сен ёнмасанг, агар биз ёнмасак, зулматни ким парчалайди?»

Сохида Авазова адибнинг бусатрларини ўқиганми-йўқми, билмадик. Аммо у ёниб яшарди. Бир фуқаро сифатида атрофдаги қўбаюмачиликларга, ноқонуний хатти-ҳаракатларга чидаб туrolмасди. Унинг бу «ёниши» эса кимларгадир ёқмасди. Бу табиий ҳол. Эгри одам тўғрени ёқмайди. «Бетга айтганининг захри йўқ» деб ўйлаган ҳақиқатгўйлар эса тўғри сўзни сўзлаб, аксарият ҳолларда панд ёб қолади.

«Булбулча» болалар боғчасининг мудираси Розия Тўрақуловани боғча рўпарасида яшайдиган Сохида Авазовани «қўрага қўзи йўқ, отарга ўқи бўлмади қолганининг» боиси ҳам ҳақ сўзининг «захри» борлигидан эди.

Можаро Сохида опанинг ўғли Фарҳоднинг футбол ўйнаётиб, боғча деразасидаги ойналари синдириб қўйган кундан қўчайди. Бу воқеани тинч йўл билан ҳал этиш муаммо эмас эди. Аммо тарбиячининг «тарбияланмаганлиги» тўғрисида вазият кескинлашиб кетди. Сохида Авазова ҳам ёш боланинг ўзи билмаган ҳолда ойна синдириб қўйганлигидан шунчалик жазавга тушган мудиранинг жиноят эканлигини била туриб, болалар боғчасида қилаётган талон-тарож ишларини кўриб, индамай туrolмасди. У илгари ҳам бир неча бор мудиранинг боғчага тегишли мулкни ўқираётганини юзига солганди. Аммо Розия Тўрақулова унинг ҳақ сўзларини инобатга олмади. Қайтагина тузатган режаларига ҳалокат бераётган аёлни йўқ қилишга қасдланди...

Ўйлаб-ўйлаб бу «ишга муқаддам беш марта судланиб чиққан боғча қоровули Уктам Чориевни қорлади.

— Қамалиб-қамалиб қўзинг пишиб кетган. Биламан, пулга муҳтожсан. Бир ишни уддаласанг, 100 минг сўм бераман, — деди у Уктамга синчков боқиб.

— Канажа иш?

— Боғчамизнинг рўпарасида яшайётган Сохида билан орамиз бузилган. Ўғли боғча деразасини тўп отиб синдиришдан анча қаттиқ гапиргандим. Шундан бери турсам ўпоқ, ўтрасам сўпоқ, Устингдан ёзмамдех бўлса қилгани қилган. Ўйига ўғирликка кириб, оила аъзолари билан ёқиб юборасан. Ҳа, айтганча, улар ёмон яшайди. Бир-ички сўм ўйиндан ҳам топасан. Из қолдирмасанг, ўзингга яши.

Уктам рўпарасида турган аёлни бир эмас, бир неча инсоннинг ҳаётини ўйламадан бемалол ўйига буюраётганидан сесканиб кетди.

— Пешонамда судланиш бор экан, судландим, опахон. Аммо қотил эмасман. Бегуноҳ оилани болалари билан йўқ қилишга миллион сўм берсангиз ҳам рози бўлмайман, — деди.

Таклифининг рад этилишини кутмаган мудира янглишгани учун газабга минди. Уктамни «сен ўғринсан» деб «ўз аризасига қўра» асосисн ишдан бўшатди. Усталликаноқомлари ва охириги машинали, паспортини бермасдан боғчадан ҳайдаб юборди. Уктам Чориев бир неча бор ўзи ва рафиқаси билан ҳўжжатлари ва пулини олиш учун келди. Аммо мудира жаҳлидан тушмади. Беш ойдан сўнггина Уктам шаҳар ҳалқ таълими бўлими бошлиғи номига ариза ёзиб, ўзинга тегишли нарсаларни қайтариб олди ва Сохида опани бу воқеадан хабардор этди.

МАҲАЛЛАНИНГ МУҲРИ

Бу орада мудира мансаб ваколатидан фойдаланган, боғчадаги мулкни кўпроқ ўзлаштиришга киришди. Қўшоқдондан чиқиб, боғчанинг шарқ томонидан икки хонасини ахратиб олиб, зшиқ очди. Болалар ўйнаши учун мўлжалланган 100 минг сўмлик айвончаларни бўзиб, шў ерларни девор айлантриб, ажабтовур ҳовли қилиб олди. Устамонлигидан қуёвниб, оиласини ҳам қўчириб келди. Бирок, Уктамдан «ўлдиртириб» юбориши мумкинлигини эшитса-да, тап тортмай, унинг қирдорларини фoш қилиш учун шайланб турган Сохидагача «хўзур» қилишга ҳалал бераётганди. Ўйлаганидек бўлди. Бу талон-тарожа, ноқонуний ишларга

ғувоҳ бўлиб турган Сохида она бошқалар каби «менга нима» қабилда ўзини тутолмади. У содир бўлаётган ҳолат юзасидан 2004 йилнинг 4 августда Қарши шаҳар ИИБ бошлиғига ариза билан мурожаат қилди. Ариза мудиранинг «пайтавасига кўрт туширди». Дарҳол сохта ҳўжжатлар тайёрлашга киришиб кетди. Қаловини толиб, қорни ёндирди, яъни боғчаннинг икки хонаси ва ер майдонига уй-жой техник паспортни олишга муваффақ бўлди. Бу ишни амалга оширишда «Захокиморон» маҳалла фуқаролар йиғини раиси М.Бобоев, шаҳар ер-мулк кадастр хизмати техник назоратчиси Х.Ҳасановлар «муносиб улуш» қўшишди.

У 2004 йилнинг 17 декабрида Қарши шаҳар ички ишлар бўлими паспорт бўлимига номига маҳалладан берилган сохта маълумотнома асосида уй дафтари очиб олишга ҳам муваффақ бўлди. Сохта маълумотномалар ноқонуний уй-жойга шаҳар

ЗУЛМАТНИ КИМ ПАРЧАЛАЙДИ?

ҳокимининг қарори чиқишига ҳам туртки бўлди. Маҳалланинг айлана муҳри айлана-айлана боғчага тегишли мулкни мудирага ҳўжжатлаштириб берди-қўйди. Бу ҳўжжатлар уни барча текширишлардан олиб ўтилиши мумкин эди. Чўки уй-жой-чўнқандай ҳўжжат керак бўлса, барини тўғрилади. Текширувчилар ҳам ҳўжжатларга қараб, ҳўқм чиқаришди. Аммо бу ҳаракатларни чиғпақча қиқариш мумкин бўлган аёл ҳамон рўпарасида. У тинмай ёзаяпти. Мудира ҳам бўш келмади. Ҳатто текширишда иштирок этмаган маззе вакилининг имзосини ҳам қалбақлаштириб, тегишли жойга тақдим этди.

Эркин нафас ололмаётган мудира кўнгил тубидаги режасини тилига қўчирди. «Сохида ҳам, болаларини ҳам йўқ қиламан. Шундангина аламимдан чиқаман». Эри Барот Тўрақулов ва ўғли Баҳодирлар ҳам унинг фикрига эътироз билдирмадилар, балки жиноятга бош қўшдилар.

ТАЁҚҚА

ЧИДАЙ ОЛАДИГАН...

«Яқинда қўлимда бир миллион бўлган». Бу гапдан Сардорнинг оила аъзолари қўлига қўйилди. 1989 йил тўғилган, коллеж талабасининг қўлидан нима иш келадиги-ю, ким унга бунча пулни беради? Унинг гапларига ҳеч ким жиддий қарамади. Тўғи соат иккиларда уни кимдир сураб келди. «Ярим кечада пишириб қўйбидими, қўчага чиқасан. Ким у? Кечаси юрган наҳс босади», дея қойиған кекса момосининг ҳам дашномларига эътибор бермай, Сардор қўчага чиқиб кетди. Мўмай пул олишини мўлжаллаётган ўсмирнинг қўлига гап кирмас эди. Унинг тунда пайдо бўладиган «акази» уйига олиб бориб, қўрилиши битмаган уйнинг устига чиқариб, ёндагиди ҳовлини қўрсатди. «Булариқинда «Дамас»-ини сотди. Эри ёғ сотади. «Газ-53» машинасида ёғ ташийди, пуллари қўп. Аёлни кўчк болалари билан йўқотсанг, пулини баравар тақсимлаймиз».

Пахта теримда танишиб, қадрдоналашиб қолган Баҳодирнинг бу режасидан Сардор дастлаб чўчиб кетди. Аммо миллион сўми бўлишини жуда-жуда хоҳларди.

— Одам ўлдирмасдан, пулни ўғирлашининг иложи йўқми? — деди Сардор иккилангансими.

— Йўқ, Эри ўғлини олиб, ишга кетади. Ҳовлида аёл 9-10 яшар қизчалари билан қолади. Из қолмаслиги

керак. Яна оғзингга маҳкам бўлишинг керак, — деди Баҳодир ҳали вояга етмаса-да, бўлимлигина Сардорнинг рози бўлишига қўзи етиб.

— Баҳодир ака, пулни дангал тақсимлайсизми?

— Йилгит битта гапли бўлади, ука.

Ўсмирнинг қўзига фақат пул қўринди. Энди Баҳодир Сардорга шерик ишларини бошлади. Йилгитларни узоқ қўзатди. Онасига ўхшаб қотил танлашда англисчиини истамасди. Ниҳоят шаҳардаги «Бир зумда» ошхонасида ўтириб, ароқ-чаётган шилвилик йилгитлар унга маъқул тушди. Улар билан танишиб, Хурсандмурод исмлисини четга тортди. «Менга таёққа чидайдиган ботир йилгитлар керак, даромадли иш бор». Уларга телефон рақамини берди. Хурсандмурод бу гапни жўрларига етказди. Даромад ҳақидаги гап уларнинг орасида ўтирган Азим Умаровни ўзига жалб этди. У телефон рақамини олиб, Баҳодир билан боғланди.

Эртаси кўни эшикдан кириб келган Азим Умаровни Баҳодир мамнун қўтиб олди. «Ниҳоят ўша кўн яқинлашди. Онам ҳам душмандан ўн оладиган бўлди. Сардор билан Азим Сохида ни йўқ қилса, кейин уларни нима қилишни ўзим биламан» деб ўйлади.

Эртаси кўни Сардор ва Азим Баҳодир бошчилигида «Чияли» бозорига қўриб, қўрол излашди.

— Тилла тангадан тортиб, анқонинг уруғига топилади дейишарди, ҳечважойўқ-ку. Бекорга овора бўлдик, — деди Баҳодир ҳуноби ошиб.

— Бизнинг Шилвида Бўри бувачинг миллиги бор, дейишди. Уруш қатнашчиси. Ўзи ўлиб кетган. Балки ўлгига қолдиргандир.

Азимнинг бу қўйиб-пишишдан Баҳодир эриб, уларни дастурхонга таклиф қилди:

— Бир яна гўшт ейлик-а?..

Эртаси кўни ҳам уларнинг «ови» бароридан келмади. Бўри бобонинг ўғли отасидан ҳеч қандай қўрол қолмаганини айтди. Уовлон Баҳодирнинг уйига қайтиб келишди.

— Раз, ўқотар қўрол йўқми, пичокдан фойдаланасизлар. Бир аёл ва икки қизча ни пичок билан ҳам саришта қилиш мумкин, овози ҳам чиқмайди, — деди Баҳодир.

2005 йилнинг 11 ноябрида жиноят режаси пишиб етилди.

Эрталаб Сардор билан Азим режага қўра Сохида Авазованинг дарвозасини тақдирлашди. Иккидан

унинг қизи Феруза чиқди.

— Ё сотасизларми?

Бу саволга қизча «ҳа» дегандай бош иргачи. «Ҳозир идиш олиб келамиз», дея улар Баҳодирга бориб учрашди.

— Ёш болалар-ку.

— Болалари билан ўлдираверинглар дедим-ку. Бир-бирларининг исмларини айтманглар. Зарурат бўлса, «Саид», «Бозор» деб қачиринглар. Мен такси қачирдим. Чиқашларингизни қўтиб туради, — деди Баҳодир.

Бу сафар дарвозани Сохида Авазова очди. Улар «Ёнгиз тозами? Ошхонангизда бир доғлаб қўрайликчи. Кейин оламиз» деб аёлни ошхонага бошлашди...

«ЛАТ ЕМАДИНГИ, БОЛАМ?»

Онасининг юрагини суғуриб олган йилгит севгилиси ҳўзурига юғриб кетаётиб, бехосдан йўқилиб тушганда юрак тилга кириб «лат емадингми, болам?» дея ташвишланиб сураган экан. Бу бир ривоят-да дейишимиз мумкин. Бирок, бу ривоят она меҳри мўъжизалар яратилга қодир эканлигига ишоради. Боласини босиб кетиши мумкин бўлган автомобилни кўтарган ёнқи сув босганда дарахт устида фарзандларининг жонини сақлаб қолиш учун неча қўнар чидаган аёл ҳақида эшиттанди, она меҳри нечоғли қудратли эканини ҳис этамиз.

Мазкур жиноят ишини варақлар экансиз, яна она меҳри буй-басти билан номоён бўлади. Бу ривоят эмас ёки қайсидир чет мамлакатдаги исботсиз тўқима эмас. Балки Қарши шаҳрида юз берган фожеали манзари.

Азим ошхонада ёғ доғлаб қўрсатмоқчи бўлган аёлни бўйининг орқасидан пичок тортиб, қот томирини кесиб юборди. Шундан сўнг иккиовлон аёл йўқилиб қолгунча тўғри келган жойига пичок санмишди. Сўнг бу ҳолатни кўриб қўқувдан қотиб қолган Феруза ва Сарвиноз иккарига олиб киришди. Пулларнинг ҳаердалигини билиш учун уларни тўғрилаб, сўроқ қила бошлашди. Режага қўра пулларни олганларидан кейин қизалоқларни ҳам ўлдириб, ўзлари билан олиб келган бензинни сепиб, уйни мурдалар билан бирга ёқиб юборишлари керак эди. Бирок...

Жисму жони пичок зарбидан ҳолсизланётган, ажал жомини сипқорайтган онаизор қизалоқларининг

чорасизлик ичра аянчли чинқиритишларидан бир зум ўзига келди. Яшаш учун ўта зарур бўлган аъзоларидан саккиз марта тиг ёган аёл умидвор дарвозага тикилди. Ошхона билан дарвоза ораси анчагина масофа. Қўчага етиб олса бас, одамлар қизалоқларини қўтариб қолади. Бу илгик уни дарвозага судради. Аёлни ўлдига чиқариб, қизалоқларни қийнаб, пулга боийликларни излаётган маърулар, яшيامки аёл дарвозага етгунча гафлатда қолишди. Йўқса, Сарвиноз ва Феруза ҳам дунёнинг ишларига тушунмай, қўз юмарди. Сўнгги кўчини тўглаб, дарвозани очган аёл қўчага йўқилди...

Азим «Сардор, аёл ҳали ўлмаган экан, у қўчага чиқди» дея зўрга шеригига айтди. У шунча қон йўқотиб, аъзои бадани пичокланган аёлни «тирилиб», судралиб чиқаётганидан қўқиб кетганди. Қилимлари фoш бўлишдан чўчиган жиноятчилар пичокларни ва бензин тўла идишни олиб, орқа томондан қочиб қолишди. Аёл шошилини тиббий ёрдам қўрсатиш илимий маркази вилотат филиалида жон берди. Оналик меҳригина аёлни ҳўшини йўқотишдан, жон таслим қилишдан сақлаб турган эди. Бир рўзгор бекасидан, болалар онасидан шу тариқа жудо бўлдилар.

Агар Сохида Авазова Розия Тўрақулованинг қўрқдорларини фoш этиш учун уриммаганида, «сен менга тегма, мен сенга тегмай» қабилда ўзини тутганида балки бу фожеа юз бермаган бўлармиди?

Қонун — бу мен дегандек, атрофдагиларга қўқдан назар сола бошлаган мудиранинг ноқонуний ишларига ёрдам берувчи «ҳўжатбарор»лар бўлмаганда-чи? Нима бўлганда ҳам бу қотиллик дабдбурустдан содир бўлгани йўқ. Шу боис жиноятнинг олдини олишга имкон бор эди, деган ўйлар қўчига тинчлик бермайдди. Бунинг учун қўйинач, эътиборлироқ бўлиш керак эди, ҳолос.

ЖИНОЯТ ҚАЧОН ТУГИЛАДИ?

Бу савол ҳар сафар жиноят ишлари кўриб чиқилаётганда, ўрганилаётганда бирров ҳаёйдан ўтади. Аслида жиноят кўнгилда туғилади. «Уруғ-аймоғин билан қил қилганман. Бола-чақан билан йўқ қилиб юбораман» дея аламзадалик билан айтиладиган газабли ниятларнинг-да қай бирига фаришталар «омин» дейди. Фақат яшайликни ният қил, деб кексалар бехўшда қўтиришлариди. Розия Тўрақулованинг кўнгилда туғилган қораянти бир неча инсоннинг ҳаётини ўзгартириб юборди. Бу жиноятга бош қўшган ўғли Баҳодир Тўрақулов, Азим Умаров, ҳали вояга етмаган Сардор Ҳакимовлар у билан бирга қўра курсига ўтирдилар. Узққ мўддатда озоқликдан маҳрум этилган буйигитларнинг ҳаёти издан чиқишига Розия Тўрақулова сабабчи бўлди. Келажакимиз бўлган ҳажжи болақайларнинг тарбиясидек катта масъулиятни вазира юклатилган боғча мудирасининг — аёлни бун жиноятга бош бўлганлиги ачинарли ҳол. Қаранг, бир аёл фарзандларини ажал домидан сақлаб қолишга эришди. Иккинчи аёл эса ўзи билан бирга ўғлини ҳам «қўчга» еталади.

Албатта, жиноятчилар жазосиз қолмади. Маҳаллани босиб турган зулмат парчаланди. Аммо гузарнинг «виждони» бўлган Сохида она орамизда йўқ. Сиз ҳам ҳақ сўзни айтиш айбга қўлматга тушгани ҳақида ўйлангизми? Йўқ, ёниб яшайлик. Ҳаммамиз ўз тинчлигини қўзласак, ёмонлиқнинг доғини ким беради, зулматни ким парчалайди?

ҲАКИМ ИКРОМОВ,
Қарши шаҳар прокурори.
ҲАФИЗА ЭҒАМБЕРДИЕВА,
журналист

Буюкбританиядаги «Times» нашрининг хабар беришича, француз полицияси Монако маликаси Каролинанинг фарзандлари ўғирлаб кетилиши тўғрисида тарқатилган маълумотларни текширмоқда. Гап шундаки, ўтган ҳафта чоршанба кuni Монако полициясига ҳамда қиролликнинг Париждаги элчихонасига ўзини таништиришдан бош тортган шахс телефон қилиб, Монако маликаси Каролинанинг фарзандлари ҳавф остида эканлигини маълум қилган. Унинг гапига қараганда, болаларни дам олиш кунлари ўғирлаб кетиш режалаштирилган. Маълумки, Каролинанинг фарзандлари жума кuni Парижда Бастилиянинг ишғол қилинганини нишонлаш маросимида иштирок этмоқчи бўлганлар. Мазкур огоҳлантириш полициячилар томонидан жиддий қабул қилиниб, зудлик билан ҳавфсизлик чоралари қўйилди. Таъкидлаш керакки, Монако қиролларининг оиласи биринчи бор бундай вазиятга тушмоқда. Малика Каролина бундан бир йил аввал қироллик тахтига ўтирган шахзода Алберт иккинчининг катта опасидир. Каролинанинг 22 ёшли Андреа, 20 ёшли Шарлотта ҳамда 18 ёшли Пьер исмли фарзандлари бор. Агарда бўйдоқ Алберт оила қуриб фарзанд кўрмаса, улар Монако тахтининг биринчи рақамли ворисларига айланадилар.

Кўргазмада кўрсатилади

«Буюкбританиянинг Фарэнборо шахрида ўтадиган халқаро авиакосмик кўргазмада иштирок этадиган Россия авиатеҳникалари мусодара қилинмайдми», — деди «Рособоронэкспорт» бош директори Иван Гончаренко «РИА Новости» агентлиги муҳбирига. Унинг сўзларига қараганда, мамлакат маҳсулотларининг хориждаги ҳимояси учун етарли ҳуқуқий нормалар ишлаб чиқилган. Шу йилнинг май ойида Берлинда бўлиб ўтган авиасалонда мусодара ҳақида айрим гап-сўзлар тарқалган. Аммо кўргазма якунида Ту-204-300 лайнерлари ҳеч қандай қаршиликсиз Россияга қайтиб келди. Швейцариядаги «Noga» фирмасининг ҳуқуқий эътирозлари туфайли бир неча марта Россия авиатеҳникаларини мусодара қилиш хавфи туғилган эди.

Фарэнборода ўтадиган кўргазмада Россиянинг битта ҳарбий, битта фуқаро самолёти иштирок этади, бундан ташқари кўргазмада лойиҳа ва макетларга ҳам жой ажратилади.

Очлик билан норозилик

«Reuters» агентлигининг хабарига қараганда, тўққиз кундан буён Саддам Хусайн қамоқхонада очлик эълон қилган қўйи овқатланмаяпти. Ироқнинг собиқ президенти ҳамда битта иш бўйича айбланаётган яна уч нафар мансабдор ўз ҳимоячиларининг қўриқла-нишидан норози ҳолда шундай йўл тутишмоқда. Суд жараёни бошланганидан буён учинчи ҳимоячи ўлдирилган. Олдинроқ ҳам Саддам Хусайн 11 кунлик очлик эълон қилган эди. Бунга суд жараёни-нинг босим остида ўтаётганлиги сабаб бўлган. Собиқ президентга инсониятга қарши жиноятлар со-дир этганлиги айби қўйилаяпти. Ҳозир собиқ президент ҳар кан-дай егуликдан воз кечи-б, фақат ширин кофе ҳамда яхна ичимлик-лар истеъмол қилмоқда.

ЖСТга қарши эмас...

«Грузия Россиянинг ЖСТга аъзо бўлишига қарши эмас. Фақат бу Грузия иқтисодиётини парчалашга қаратилмаслиги керак», — деди мамлакат президенти М.Саакашвили маҳаллий телевиденига берган интервью-сида. «РИА Новости» агентлигининг хабарига қараганда, ўтган ҳафтада мамлакат ташқи ишлар вазири Гела Бежуашвили Россиянинг ЖСТга аъзо бўлишига Грузиянинг розилигини қайтиб олишини маълум қилган. Бундай келишув Россия чегара ҳудудларидаги божхона назоратида вазиятни юмшлатмагунча давом эти-ши маълум қилинди. Мутахассис-ларнинг фикрича, грузинларнинг бундай қарори ноқонунийдир. Ко-лаверса, уларнинг розилиги ҳақида-ги шартнома халқаро келишув эмас ва у Вена конвенцияси талабларига ҳам тўғри келмайди. Шунинг учун Грузия билан бундай музокараларга чек қўймоқ лозим.

Қатъий огоҳлантириш

БМТнинг ҳавфсизлик кенгашида Шимолий Ко-рея масаласи бўйича овоз бериш жараёни бўлиб ўтди. КХДР томонидан амалга оширилаётган ракета синовлари кенгашининг барча 15 аъзоси томонидан қораланди. Йиғилишда имзоланган ҳужжатда рас-ми Пхенян ракета синовларига барҳам беришга ва мамлакатнинг ядровий дастури бўйича олти томонлама музокарада иштирок этишга қа-қарилади. Шунингдек, ҳужжатда БМТга аъзо давлатларга КХДРга ракеталар дастурига оид ҳомашё ҳамда технологияларни сотмаслик ва сотиб олмаслик мас-лаҳат берилади. Франциянинг БМТдаги вакили

Жан-Марк де ля Саблиернинг айтишича, аввалроқ Хитой мазкур резолюцияга қарши чиққан, бироқ охириги дақиқаларда ушбу ҳужжатдан БМТ хартияси-нинг 7-боби олиб ташланганидан кейин рози бўлган. Таъкидлаш керакки, 7-бобга кўра халқаро ҳавфсиз-ликка таҳдид солаётган ҳар бир давлатга қарши санкциялар жорий этиш ва ҳарбий куч ишлатиш мумкин. Бу резолюция Япония, АҚШ, Франция ҳамда Буюкбритания томонидан ишлаб чиқилган бўлиб, агарда ҳавфсизлик кенгашининг талаблари қаноат-лантирилмаса, КХДРга нисбатан иқтисодий жазо чоралари қўлланиши мумкин.

УХЛАБ ҚОЛГАН ҲАЙДОВЧИ

Чехия пойтахти яқинида йўловчи ташувчи автобус катта тезликда кўприк таянчига урилиб кетган деб хабар қилади мамлакат янгиликлар агентлиги. Шимолий Богемиядан Прагага йўл олган автобуснинг ҳалокатга учраши туфайли олти киши қурбон бўлган. Дастлабки текширишларга кўра, автоҳалокат автобус ҳайдовчисининг рулда ухлаб қолганлиги сабаб рўй берган. Бироқ, омон қолган ҳайдовчи ҳамда автобус эгалари бўлимиш «Dopravni podnik Usteckeho kraje» компанияси раҳба-рияти бу тахминни инкор этишмоқда. Айни даъда тергов давом этмоқда.

Террорчи камикадзе

«AFP» тарқатган маълумотга кўра, Ироқдаги Туз-Хурмату шаҳри қафаларидан бирида содир этилган террорчилик оқибати-да 23 киши ҳалок бўлди. Маҳаллий хоки-мият вакилларининг билдиришича, кафе анча гавжум бўлган, бундан фойдаланган террорчи аввал бир стакан сув сўра-ган, сўнг кийимлари остига яширилган портловчи мосла-ни ишга солган. Кучли портлаш натижасида кафе бутунлай вайрон бўлган. Ҳозирча бирорта террорчи гуруҳ мазкур кўпуровчилик учун жавобгарлиқни зиммасига олгани йўқ. Шунингдек, яқинда кuni террорчилар Ироқ нефт компания-ларидан бирининг раҳбари Абдулкаазазанин қўриқчилари-ни уриб, ўзини номаълум томонга олиб кетишган. Жиноят-чилар томонидан ҳеч қандай талаб қўйилгани йўқ.

Ракета зарбалари

Душанбага ўтар кечаси Исроил ҳарбий ҳаво кучларига қарашли F-16 маркали қирувчи самолётлар Фаластин ташқи ишлар вазирлиги биносига ракета зарбаларини берган деб хабар қилади «АФР». Мухторият вакилларининг сўзларига қара-ганда, олдинроқ берилган зарбалар натижасида бионининг бир қисми шикастланган эди, энди у бутунлай яроқсиз ҳолга келган. Ракета зарбалари натижасида уч киши яраланган, бино қаршисидеги уйга ҳам жиддий зарар етган. Ҳозирча Исроил томони мазкур ҳаракатни изоҳлаганича йўқ. Бироқ, олдинроқ тарқатилган маълумотларда айтилишича, Фаластин ташқи ишлар маҳкамаси «ХАМАС» билан яқин алоқа боғлаган. Исро-ил расмийлари маҳсус операция Гилад Шалит озод этилма-гунча давом этишини айтишмоқда.

«БИЛИС» ТЎФОНИ ҚУРБОНЛАРИ

Хитой жанубидаги «Билис» тўфони 177 кишининг ҳаётига зомин бўлди деб ёздаи «The Times» газетаси. Хунан, Гуандун, Фуцзян провинцияларида яна 138 киши бедарак кетган деб ҳисобланмоқда.

Кучли шомол ва жала бир сутка мобайнида 113.000 та уйни вайрон қилган. 160.000 гектар галлазор сув остида қолган, олти провинцияда темирйўл ва автомобил йўллари қатнови бузилган. «Билис» тўфонидан қўрилган умумий зарар 12 млрд. юан (1,5 млрд. доллар) деб ҳисобланмоқда. Синоптикларнинг тахминига кўра тўфон яна икки кун давом этади.

«Синхуа» агент-лигининг хабар бери-шича, тўфондан жабр чекканлар сони 20 млн. кишига ета-ди, шундан 2,2 млн. нафари эвакуация қилинган.

«Boeing» компанияси икки кун мобайни-да Буюкбританиянинг Фарэнборо шахрида ўтказилаётган авиация кўргазмасида 36 та самолёт етказиб бериш тўғрисида шарт-нома тузди. 18 июл кuni компания Американинг «Pegasus aviation finance» лизинг компаниясига 6 та «B787-8 Dreamliner»

Икки кунда 36 та самолёт

самолётини сотди. «Reuters» агентлиги-нинг хабарига кўра, келишув миқдори 918.000.000 долларни ташкил этган.

Буюртма берилган 4 та самолёт Италиянинг «Blue pagomata» авиаком-паниясига сотилади. Қолган 2 та само-лётнинг қаерга етказиб берилиши маълум қилинмапти.

Индонезиянинг «Lion air» авиакомпа-ниясига 2.200.000.000 долларга 30 та «B737-900ER» самолёти етказиб бериш-га келишилди. Улар 2010 — 2012-йил-ларда эгаларига топширилади. «Lion air» 2005 йилда 30 та шундай самолётга буюртма берган эди.

Айни вақтда «Boeing»нинг асосий ра-киббачиси бўлиши Европанинг «Airbus» компанияси Хиндистоннинг «Goair» авиа-компаниясига 670.000.000 доллар эва-зига 10 та «A320» самолётини сотиш ҳақида шартнома тузди. «АФР» агентли-гининг хабар беришича, самолётларни етказиб бериш 2007 йилдан бошланади.

Ишчилар маоши ўғирланган

«РИА Новости» агентлигининг хабар бери-шича, Россиянинг «Миг» самолётсозлик корпорациясида босқинчилик содир этилди — цеҳлардан бирининг ходимлари ўғирлаб кетилди.

Камуфляж кийган ниқобли уч киши кор-порациянинг Москва вилояти Луховицкий

туманидаги биноларидан бирига бостириб киришган. Меҳнат бюроси бошлиғига таҳ-дид қилиб, иш ҳақи учун мўлжалланган пул солинган сумкани олиб кетишган.

Москва вилояти ҳуқуқ-тартибот орган-ларининг маълумотига кўра, сумкада 879.000 рубл пул бўлган.

Носоз пайнер

Яқинда кuni Италиянинг Элба ороли-да бортида беш киши бўлган шахсий само-лёт фалокатга учради деб хабар қилади «АФР». Маълумотларда айтилишича, ҳалок бўлганларнинг барчаси Германия фуқаро-лари бўлган. Учувчи самолётни қўндиришга уринган, бироқ катта носозлик бошқарувни қийинлаштириб, унинг аэропорт яқинига қулашига сабаб бўлган. Учувчи огир ахвол-да маҳаллий госпиталга ётқузилган, ҳозир фалокат сабаблари ўрганилмоқда.

Хавфсизлик учун

Яқин Шарқдаги вазият тобора жиддий тус олмақда. Бир қатор давлатлар мазкур ҳудуддан ўз фуқароларини қақариб олаяпти. Душанбадан бошлаб Россия ҳам Фаластиндан ўз фуқароларини эвакуация қилишни бошлайди. «РИА Новости»нинг хабарига қараганда, Россия ҳамда МДХ давлатларининг 74 та фуқаросини қўчириш режалаштирилган. Манбаларда айтилишича, фуқаролар олдин автобусларда Иордания ҳудудида келтирилади, у ердан ФВВга қарашли самолётда Россияга учишади. Шунингдек, Россия Ливандан ҳам фуқароларини олиб чиқишга киришмоқда. Ҳозирча бу борада аниқ қарорга келингани йўқ.

КАЗИНОДАГИ ҚОТНАЛИК

Москвадаги казиноларнинг бирида содир этилган жиноят оқибатида икки нафар қоровул ўлдирилган деб хабар беради «ИТАР-ТАСС». Гувоҳлардан би-рининг айтишича, жиноят тунги соат 2 га яқин содир этилган. Номаълум шахс қоровулларга ўқ узиб «Шкода-Октавия» ма-шинасида қочиб кетган. Қоро-вуллар бошидан олган жароҳат натижасида воқеа жойида ҳалок бўлган. Дастлабки маълумот-ларга қараганда, қоровуллар жиноятчининг машинасини ка-зино қаршисидеги тўхтатишга рухсат бермаган. Бундан газаб-ланган жиноятчи шу тариқа ўч олган. Ҳозир милиция қуролини жиноятчини топиш учун «Вул-кон-5» ва «Ушлэш» тадбирлари-ни олиб бормоқда.

Турфа олам — турфа одамлар

Лолахон МАНСУРОВА
тайёрлади

«Bonhams» аукционлар уйининг мутахассислари мазкур ваза бундан 200 йиллар илгари ясалганлиги ва Цин сулоласи идишларининг ажойиб намунаси эканлигини аниқлашди. Душанба куни бўлиб ўтган савдога ваза гонконглик далолатла 92.000 фунт-стерлинга сотилган.

Британиянинг «Charminster Ltd» курил-
тиш фирмасининг йилгирма оч яшар
қўлсобиш Брайн Бенжафелд компания-
сининг 1.047.550 фунт-стерлингини
компьютер орқали ўйналадиган қиморда
ўтказиб қўйди деб хабар беради
«Telegraph» газетаси. Бу компания йил-
лик оборотининг ўндан бир қисmini та-
шқатида. Унинг узоқ вақт компьютер
қаршида ўтиришидан ҳаммаслари
иш кўн бўлса керак деб ўйлашган. Асли-
да эса йиллик маоши 17.000 фунт-стер-
линг бўлгани ҳолда у ҳар қўни қиморда

7000 фунт-стерлингача ютказган.

Рахбарият ходимнинг қилғилигидан тасодифдан хабар толган. Божхона ва акция бошқармаси компаниядан қўшимча қиймат солиғи нега тўланмаётганини тушунтириб беришни сўраган. Текширув жараёнида эса Брайн айнан солиқлар учун ажратилган маблағни қиморга тикиб юборганлиги аниқланган. Шундан сўнг ҳисобчи ишга келмай қўйган, аммо кўп ўтмай полицияга тасйим бўлган.

Судда у айбини тан олди. Ҳадемай ҳукм чикарилади.

Пойтахтимиз Тошкенга келган меҳмонлар орасида мамлакатимиздаги энг баланд иншоот бўлиши телеминорага бир марта бўлса-да чиқишни хоҳловчилар жуда кўп. Бошқа давлатларда ҳам шундай. Масалан, «Интерфакс» агентлигининг хабар беришича, 2006 йилнинг биринчи яримида Париждаги Эйфел минорасига чиққан меҳмонлар сони рекорд миқдорга етган. Минора маъмурияти вакиллариининг гапларига кўра олти ой мобайнида бу ерда меҳмон бўлган сайёҳлар сони 3.100.000 кишини ташкил этган. Бу 2005 йилнинг шу даврига нисбатан 100.000 та кўпдир.

Умуман, 2005 йилда сайёҳлар сони 6.400.000 киши бўлиб, улар асосан европаликлар ва америкаликлар эди. Охириги вақтларда сайёҳлар миқдори хитойликлар, россияликлар ва жанубий кореяликлар ҳисобига жадаллик билан ўсиб бораёпти.

Дунёда
савоб иш
қиламан деб
юрганлар кўп.
Аммо уни ким
қандай амал
га оширади?
Йоханнес

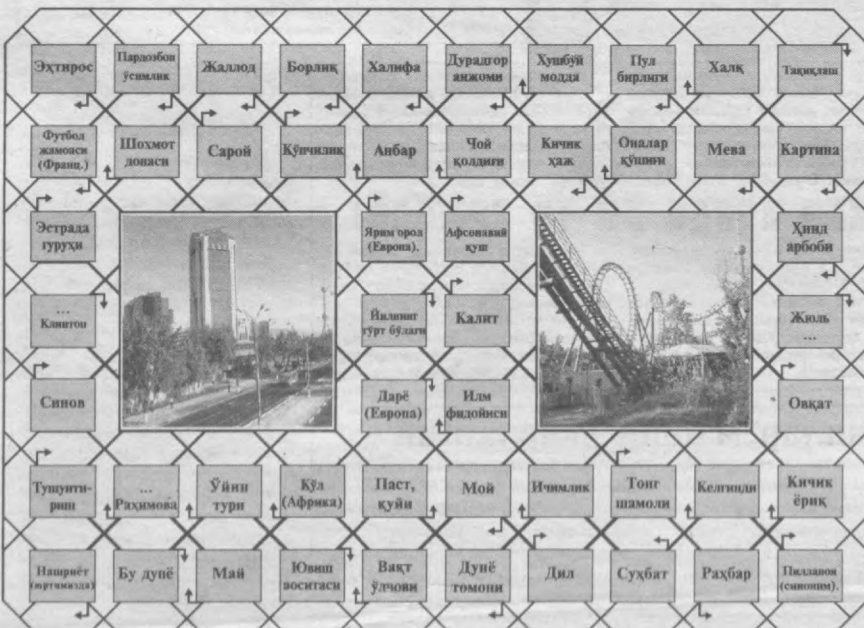
бургдаги кардиология марказига келган Нелсон Мандела ва Билл Клинтон йирик интернет-аукцион бўлмиши «eBay»да ЖАРнинг собиқ президенти Нелсон Мандела билан бир пийёлой устида сухбатлашни имконияти сотилиши хақида маълум қилишди.

Бу ҳақда AFP агентлиги хабар тарқатди. Гайриоддий дот «Вэйз»га 2004 йилнинг 6 ноябр кунги ҳайштиралиди, савдо эса 16 ноябргача давом этади. Йилнинг пуллар юрак касаликлари билан оғирган африкалик болаларга берилади. Чунки, Манделнинг гапларига кўра, ҳар бир қарддош ололик операциянинг нархи 14,000 доллар туради, жуда кўп африкалик болаларнинг ота-оналари эса бунча пулни тўлашга қодир эмас.

Мазкур гоя янгилик эмас. Маса лан, «Forbes» журнали тузадиган мил лиардерлар рўйхатида Билл Гейтс

дан сўнг иккинчи ўринда турувчи Уорен Баффет 2000 йилдан бошлаб ҳар йили шундай савдолари ўтказди. Миллиардер билан бирга ҳар тушлик қилиш ҳуқуқини қўлга киритишга асосан ўз лойиҳалари учун инвестиция олишни ҳоҳловчилар интилишди. Ирилган пуллар камбағаллар ва бошпанасизларга қўмак бериш билан шуғулланувчи «Globe foundation» жамғармасига ўтказилади. 2006 йили У.Баффет билан тушлик қилиш ҳуқуқини олиш учун «Бауға» 500.000 доллардан кўпроқ маблаг таклиф қилишган.

Гўзал ҚАМБАРОВА тайёрлади

ТАБАССУМ

Cyrtoda:

- Судланувчи! Сиз хотинингизнинг бошига ликолча билан урганлик-
да айбланасиз. Қилминингиздан афсусланасизми?
- Жуда ҳам. Қани энди ўшанда каттароқ нарса билан ўрганимда...

Адвокат:

- Агар сиз ўзингизни ҳимоя қилиш йўлини тутганингизда бу ишда ютиб чиқишингиз аниқ эди. Сиз эса биринчи бўлиб қўл кўтарганисиз. Агар сиз унинг уришига йўл қўйиб берганингизда, қонун сиз тарафда бўларди.
- Шунақаме? Лексин у биринчи бўлиб қўл кўтарганида, менинг сизга эмас, гўрқовга ишим тушган бўларди.

香 港 港

- Икки пашаванд киногоа кирибди. Улар ўтириб олгач, кино бошланишидан олдин аста-секинлик билан чироқ ўча бошладди.
- Чироқ нега секинлик билан ўчаёти? — сўрабди бири.
- Ҳа бу механикнинг иши. У вилкини резеткадан аста-секинлик билан сўрабди.

* * *

- Судланувчи, сизни айнан заргарлик дукониға ўғирликка тушишга нима мажбур этди?
- Нима бўларди, уша дукон пештоқига ёзиб қўйилган ёзувда!
- Ҳўш, у ерга нима деб ёзиб қўйилган экан?
- У ерга «Жаноблар, йлқониятингизни қўлдан бой берманг!» деб ёзилган экан...

To'sischi:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir vazifasini bajaruvchi:

Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Yusupboy G'OIPOV, Bahridin VALIYEV,
Svetlana ORTIQOVA, Tohir MALIK,
Sherzodxon QUDRATXO'JAYEV, Fozil
MAMASHARIPOV (*mas'ul kotib*)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.
 Telefon: 133-98-82,
133-10-53.
WWW.HUQUQ.UZ
E-mail: Info@huquq.uz.
Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
023-raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr ko'rsatkichi — 231

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalari qaytarilmaydi. Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Nashrimizdan qo'chirib bosilganda «HUQUQ»dan olinganligi ko'rsatilishi shart. Tijorat ahamiyatiga molik materiallar ** belgisi ostida chop etiladi.

Buyurtma № — 956

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: F.MAMASHARIPOV
Musahhib: A.MUSTAFOYEVA

Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset usulida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent shahar, Buxor Turon ko'chasi, 41-uy.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 1 2 3 4 5 ' 8

**Gazeta
haftaning
horshanba
kunlari
chigadi.**

erkin narxda